

'Απ' 'Ολα

Τὸ σύμβολόν μας ΔΙ' ΟΛΙΓΩΝ ΠΟΛΛΑ

* ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ *

Β' ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

τοῦ 'Απ' 'Ολα

ΔΥΟ ΒΡΑΒΕΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΩΝ ΦΡΑΓΚΩΝ

ΧΟΡΗΓΙΑ Α. Χ. ΚΙΟΣΕΟΓΛΟΥ

Διὰ νέας περιβίλλεται τιμῆς ἡ 'Επιθεώρησίς μας, τοῦθ' ὅπερ καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν νέαν θὰ προξενήσῃ χαρὰν εἰς τοὺς πολυπληθεῖς φίλους καὶ ἀναγνώστας της. Ὁ ἀξιότιμος κ. 'Αλέξ. Χ. Κιοσέογλου, μέλος τοῦ Διαρκοῦς Μικτοῦ Συμβουλίου, προτοῦ ἀκόμη λήξῃ ὁ Α' κοινωνικὸς διαγωνισμός, εἶχε τὴν εὐγενῆ διάθεσιν νὰ ιδρύσῃ Β', χορηγῶν ὡς βραβεῖα 500 φράγκα χρυσᾶ. Τὸ «'Απ' 'Ολα» μετὰ συγκινήσεως ἀποδέχεται τὴν ἔνδειξιν ταύτην τῆς τιμῆς καὶ συμπαθείας, προερχομένην ἀπὸ τόσον φιλογενῆ συμπολίτην, καὶ τὸν εὐχαριστεῖ θερμῶς, διότι, διὰ τῆς γενναιοφρονος αὐτοῦ προσφορᾶς, συντελεῖ τόσον τελεσφόρως εἰς τὴν ἔρευναν καὶ λύσιν ζητημάτων κοινοῦ καὶ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ ἐπιστολή, δι' ἧς ὁ εὐγενὴς ἀγωνοθέτης ιδρύει τὸ διαγώνισμα τοῦτο, ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἐν Κων/πόλει, τῇ 21 'Απριλίου 1912.

Κύριε **Θ. Καβαλιέρε Μαρκουῖζε,**

διευθυντὰ τῆς 'Επιθεωρήσεως «'Απ' 'Ολα».

Διὰ τῆς παρούσης προάγομαι νὰ σᾶς πληροφορήσω, ὅτι, ἐκτιμῶν λίαν τὸ κοινωφελὲς περιοδικόν σας, θεωρῶ εἰς τὴν διάθεσίν σας τὸ ποσὸν τῶν πεντακοσίων (500) φράγκων χρυσῶν, ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ δύο βραβεῖα ἑτέρου κοινωνικοῦ διαγωνίσματος. Τὴν διοργάνωσιν τοῦτου, τὰ ἐρωτήματα καὶ τοὺς λοιποὺς ὁρους αὐτοῦ ἀφίνω εἰς ὑμᾶς, ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως τὰ δύο προταθσόμενα ἐρωτήματα εἶναι κοινωνικῆς φύσεως καὶ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν μὲν ν' ἀφορᾷ τὰς γυναῖκας, τὸ δ' ἕτερον τοὺς ἄνδρας.

Μεθ' ὑπολήψεως

Α. Χ. ΚΙΟΣΕΟΓΛΟΥ

Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγωνοθέτου, τὸ «'Απ' 'Ολα» θὰ προβῇ εἰς τὴν πρότασιν τῶν δύο κοινωνικῶν ἐρωτήσεων. Ἐν τούτοις, προτοῦ διατυπώσῃ αὐτάς, θεωρεῖ καλὸν νὰ συμβουλευθῇ τοὺς φίλους καὶ ἀναγνώστας του καὶ νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ :

— "Ἄν ἦσθε σεῖς ἀγωνοθέται, ποῖα ἐρωτήματα θὰ ἐθέτετε πρὸς ἀπάντησιν ;

Τὰς προταθησομένας ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἐρωτήσεις, ὅσαι θὰ ληφθῶσι μέχρι τῆς **31 Μαΐου προσεχοῦς**, θὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν κρίσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἀγωνοθέτου ὀρισθησομένων Ἑλλανοδίκων Ἐπιτροπῶν, αἵτινες καὶ θὰ ἐκλέξωσι δύο, τὰς μᾶλλον ἐπιτυχεῖς, τὰς ὁποίας καὶ θὰ προτείνωσιν.

Ὡστε :

Ἐκαστος τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «'Απ' 'Ολα» δύναται νὰ προτείνῃ ἐνυπογράφως δύο ἐρωτήματα, ἓν διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ ἓν διὰ τὰς γυναῖκας, ἐπὶ κοινωνικοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὡς σπουδαιότερον καὶ μᾶλλον ἐπεῖγον.

Τὰ γράμματα, εἰς τὰ ὁποῖα θ' ἀναφέρονται αἱ προτεινόμεναι ἐρωτήσεις, οὐδὲν ἄλλο σχετικὸν πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ διαχείρισιν τοῦ φύλλου πρέπει νὰ περιέχωσιν, ἔξωθεν δὲ τοῦ φακέλου ἅς φέρωσι τὴν σημείωσιν : «'Ερωτήσεις διὰ τὸ Β' διαγώνισμα».

Η ΗΜΕΡΙΣ τοῦ 'Απ' Όλα

ΕΝ ΤΩΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΙ ΣΥΛΛΟΓΩΙ

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

Ἀληθινὸν μπουκέτο ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἄνθη τῆς κοινωνίας τῆς πόλεώς μας ἐσχηματίσθη τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς εἰς τὴν εὐρείαν αἴθουσαν τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἥτις σπανίως συνεχέντρωσε τόσον πυκνὸν καὶ ἐκλεκτὸν κόσμον.

Ἡ συρροή ἤρξατο πολὺ πρὸ τῆς ὀρισθείσης ὥρας, τὴν δὲ 2 μ.μ. ἀκριβῶς ὅλα τὰ καθίσματα εἶχον καταληφθῇ, ταχύτατα δὲ ὑπερεπληρώθησαν τὰ θεωρεῖα, τὸ παράπλευρον δωματίον τῶν κοσμητόρων καὶ ὁ διάδρομος τόσον, ὥστε πολλὰ οἰκογένεια, βραδύνασαι κατὰ τινα λεπτά, ἤναγκάσθησαν ἐλλείψει χώρου ν' ἀναχωρήσωσι.

Τὴν ἡμερίδα τοῦ «'Απ' Όλα» ἐτίμησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἀντιπροσωπευθεῖσα διὰ τοῦ ἱερολογιωτάτου Τριτεύοντος κ. Ἰωακείμ Ἀποστολίδου, ἡ Ἑλληνικὴ Διπλωματία, ἀντιπροσωπευθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Ἑλ. Κανελλοπούλου, Γραμματέως τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, καὶ τοῦ κ. Δ. Κυμπρίτου, Γενικοῦ Προξένου, οἱ Σύλλογοι «Ἡρακλῆς», «Μνημοσύνη», «Κοραῖς» καὶ «Δορκάς». Ἐπίσης ἀντεπροσωπεύθη καὶ ὁ ἐνταῦθα Ἑλληνικὸς Τύπος διὰ τοῦ δαψιλῶς.

Ἡ τελετὴ διεξήχθη, συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα, μετὰ πολλῆς σεμνότητος καὶ εὐπρεπείας. Πρῶτος ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης, δικηγόρος, πρόεδρος τῆς τελετῆς, ἀνελθὼν τὸ βήμα, ἀπήγγειλεν ὠραιστάτην προσφώνησιν, διηρησιμένην μὲ τὴν συνήθη χαριτολογίαν τοῦ ἀγορητοῦ. Διὰ τῆς προσφωνήσεως ταύτης ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης ἔκαμε γενικὴν περὶ τοῦ διαγωνίσματος εἰσῆγησιν, ἐξῆρε τὸν σκοπὸν αὐτοῦ καὶ ἐξέθηκε τὰ τοῦ καταρτισμοῦ τῶν Ἐπιτροπῶν. Ὁ λόγος τοῦ κ. Γ. Ἀποστολίδου κατεργασήτευσεν τὸ ἀκροατήριον, τὸ ὅποιον τὸν ἐπέστεφε μὲ παρατεταμένα χειροκροτήματα.

Εὐθὺς ἀμέσως τὸ βήμα παρεχωρήθη εἰς τὴν κ. Ἑλένην Σ. Παντερμαλῆ, εἰσηγήτριαν τῆς ἐπὶ τῶν Κυριῶν Ἐπιτροπῆς, ἥτις μετὰ θαυμαστῆς αὐτοπεποιθήσεως καὶ πρωτοφανοῦς

διὰ κυρίαν ψυχραιμίας ἀνέγνωσε τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς, κατὰμεστον ἀπὸ ιδέας ἀδράς σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς χειραφετήσεως, αἱ ὁποῖαι βαθυτάτην ἀφήκαν ἐντύπωσιν εἰς τὸ προσεκτικὸν ἀκροατήριον.

Ἡ εἰσῆγησις τῆς κ. Ἑλ. Παντερμαλῆ ὑπῆρξεν ἀληθινὸν ἀριστοτέχνημα τῆς γυναικείας γραφίδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνελύοντο τὰ ὑποβληθέντα διὰ τὸ ζήτημα τῶν γυναικῶν ἔργα. Ζωηρὰ χειροκροτήματα ἐπεσφράγισαν τὴν κατακλείδα τῆς ἐκθέσεως τῆς Εἰσηγητρίας, ἐνῷ ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης ἀπὸ τοῦ βήματος ἀνήγγειλεν, ὅτι τὸ βραβευθὲν ἔργον ἔφερεν ὑπογραφήν : **Μαρία Ἀγγέλου**, ἥτις παροῦσα κατὰ τὴν ἡμερίδα, καὶ ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τῶν παρευρισκομένων, προσήλθε καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ κ. Ἀποστολίδου τὸ διακοσάφραγκον γέρας.

Μεθ' οὗ ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ «'Απ' Όλα» κ. Θ. Καβαλιέρον Μαρκουτζίον, Εἰσηγητὴν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀνδρῶν. Ἡ εἰσῆγησις τοῦ κ. Θ. Καβαλιέρου Μαρκουτζίου, ἀλύουσα ὅλα τὰ ὑποβληθέντα ἔργα, ἐπέστηρε τὸ ἀκροατήριον κατ' ἀρχὰς εἰς ἀδιάλειπτον θυμῷ διὰ τὸ δηκτικὸν πνεῦμα, δι' οὗ ἐπέκρινε τὰ ὑποβληθέντα ἔργα. Τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐκθέσεως, τὸ ἀναλὺον τὰ σοβαρότερα ἔργα, ἀφήκεν ἐξαίρετον ἐντύπωσιν. Τὸν ἐπίλογον τῆς εἰσηγήσεως ἐκάλυψαν θερμὰ χειροκροτήματα τοῦ πλήθους, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης ἀπὸ τοῦ βήματος ἀνοίγει τὸν φάκελλον τοῦ ψευδωνύμου καὶ ἀναγινώσκει τὸ ὄνομα τοῦ βραβευθέντος, ὅστις εἶναι ὁ ἐκ Σμύρνης κ. **Ἀγαμέμνων Ι. Παπαδόπουλος**.

Τὴν ὠραίαν τελετὴν ἐπεσφράγισεν ὁ πρόεδρος, εὐχαριστήσας ἐκ μέρους τῶν Ἑλληνοδόκων Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν Ἐκδοτῶν τοῦ «'Απ' Όλα» τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, εὐδοκήσαντα ν' ἀντιπροσωπευθῇ, τὸν Ἑλλ. Φιλόλ. Σύλλογον, πάνυ φιλοφρόνως παρχωρήσαντα τὴν αἴθυσάν του, καὶ τοὺς εὐγενεῖς κυρίους καὶ κυρίας, οἵτινες διὰ τῆς προσελεύσεώς των ἐτίμησαν τὸν Διαγωνισμόν καὶ τὴν Ἐπιθεώρησιν. Τέλος δ' ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ κ. **Ἀλέξ. Χ. Κιοσέο-**

γλου, μέλος τοῦ Δ. Μ. Συμβουλίου, εὐηρεστήθη νὰ διαθέσῃ 500 φράγκα χρυσᾶ ὡς βραβεῖον διὰ δύο ἐρωτήματα ἐπὶ δύο ἐνδιαφερόντων κοινωνικῶν ζητημάτων.

Καὶ οὕτως ἡ ὠραία τελετὴ ἔληξεν, ὅλοι δὲ οἱ προσελθόντες θερμότατα συνεχάρησαν τοὺς ρήτορας καὶ τοὺς διωργανώσαντας τὴν ὠραίαν αὐτὴν ἡμερίδα, ἥτις θ' ἀφήσῃ γλυκεῖαν ἀνάμνησιν.

Ὁ πατριαρχικὸς ἀντιπρόσωπος ἀπερχόμενος διεδίδασεν εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ «'Απ' Όλα» τὰ θερμὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Μ. Ἐκκλησίας διὰ τὸ ὠραῖον καὶ κοινωφελὲς ἔργον τῆς Ἐπιθεωρήσεως. Εἰς τοὺς θερμοὺς τούτους λόγους ἀπαντῶν ὁ κ. Θ. Καβαλιέρος Μαρκουτζίος, παρεκάλεσε τὴν Α. Ἱερολογιότητα, ὅπως ὑποβάλῃ εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὰ σέβη του καὶ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι πάντοτε τὸ «'Απ' Όλα» θὰ διατελῇ πιστὸς στρατιώτης τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Μεταξὺ τῶν προσελθόντων διεκρίνοντο :

Ὁ ἀγωνοθέτης κ. Ἰσαὰκ Τσαούσογλου μετὰ τῆς συζύγου του, ἡ κ. Μαρία Δ. Μαυρογορδάτου, ἡ κ. Μαρία καὶ ἡ δεσποινὶς Τσικαλιώτου, ἡ κ. Λουκία Πασχαλίδου, ἡ δεσποινὶς Γ. Ἀποστολίδου, ἡ κ. Ἀργίνη Τζίφου, ἡ κ. Ἄννα Παπαδούκα, ὁ κ. καὶ ἡ δεσποινὶς Ρακτιδάν, αἱ δεσποινίδες Ε. Ρίζου, ἡ κ. Ἑλένη Κ. Ἀνανιάδου μετὰ τῆς δεσποινίδος ἀδελφῆς τῆς, ὁ κ. Κ. Παντερμαλῆς μετὰ τῆς συζύγου του, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἀλ. Παντερμαλῆ, ὁ κ. Ἀθ. Πηνιατῶρος, ὁ κ. Ὑπάτιος Σπανοῦδης μετὰ τῆς συζύγου του, οἱ κ. κ. Σ. Παντερμαλῆς, Ἀθ. Ἀποστολίδης, δικηγόρος, Σίμων Ἀποστολίδης, ἱατρός, Γ. Ἀλπερτής, πρωτοκολλητῆς τοῦ ἑλλ. προξενείου, Αὐρήλ. Σπαθάρης, δικηγόρος, ἡ δεσποινὶς Ἑλένη Χ. Ἀποστολίδου, ἡ κ. Στάφα, ἡ κ. Ἑλένη Στουδίτου, ὁ κ. Ἀλ. Μπέλλος καὶ αἱ δεσποινίδες ἀδελφαί του, ὁ κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνης μετὰ τῆς δεσποινίδος θυγατρὸς του, ἡ κ. Ἀλεξ. Βουτυρά, ἡ κ. Ζαννίδου, ὁ κ. Λορέντζος μετὰ τῆς δεσποινίδος Λορέντζου, ὁ κ. Χ. Χρηστοδασίλης μετὰ τῆς συζύγου του, ὁ κ. Β. Παλαμῆδης μετὰ τῆς συζύγου του, ὁ κ. Μιχαὴλ Σωφρονιάδης μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Γεωργίου Ζερμπούλη, αἱ δεσποινίδες Δόμνα Ἰωσηφίδου, Μαυρογένους

Γκρέκοβιτς καὶ Ἄννα Κοδάτσεβις, ὁ κ. Φ. Φιλίππιδης, δικηγόρος, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Κ. Μπέλλα, ἡ κ. Ἑλ. Ἐμμανουηλίδου, ὁ κ. Κ. Παπαδόπουλος μετὰ τῆς συζύγου του, ὁ κ. Ἀναστ. Σ. Εὐτυχίδης μετὰ τῆς δεσποινίδος Ἀθηνᾶς Εὐτυχίδου, ὁ κ. Μιλτ. Καραδοκυρὸς μετὰ τῆς συζύγου του, ἡ κ. Αἰκατ. Μέλα μετὰ τῶν τέκνων τῆς, αἱ δεσποινίδες Χαρ. καὶ Ζωὴ Μελανδινού, ὁ κ. Κ. Σισκίδης μετὰ τῆς δεσποινίδος Α. Σισκίδου, ὁ κ. Ι. Μαρκουῆζος, ἰατρός, μετὰ τῆς συζύγου του, ἡ δεσποινὶς Φαίδρα Βουτσίνου, ἡ δεσποινὶς Εὐαγγελία Μαρκουῆζου, ὁ κ. Α. Βασιλειάδης, χημικός, οἱ κκ. Χρ. Πανταζίδης, καθηγητής, Π. Τσελλέντης, Ν. Ταπτάς, ἰατρός, Ἰωάν. Ἀποστόλου, Στέφ. Φωτιάδης, Ὀδυσ. Ἀνδρεάδης, Μ. Αἰθωντόπουλος, Π. Θεοδοσιάδης, Σ. Ναρλῆς, Κ. Σύλδεστρος, Γ. Μωραϊτόπουλος, Δ. Σάρρας, Α. Δημόπουλος, Π. Τιθέρος, ἰατρός, Α. Καλεύρας, δημοσιογράφος, Ν. Παπαγιαννόπουλος, Δ. Τρωϊάνος, Σ. Στασινόπουλος, Κ. Ρηγόπουλος, Φ. Κοπανάρης, ἰατρός, Α. Κοπανάρης, δημοσιογράφος, Ν. Κεσσανλῆς, Ἀλ. Ρηγόπουλος, Δ. Μελισσόπουλος, καθηγητής, Π. Τζούνης, Ἀρ. Καλωταῖος, Ν. Εὐτυχίδης, Δ. Γιαννακόπουλος, Β. Κολοκυθόπουλος, Γ. Παχτίκος, Π. Ἀγγελίδης, Γ. Λαμπρίδης, δημοσιογράφος, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες, λόγιοι, ἔμποροι, πάντες μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ θερμῶν συμπαθειῶν παρακολουθοῦντες τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐπιθεωρήσεως.

Τὴν κατακλείδα τῆς ὥραίας ταύτης τελετῆς ἔθεσεν ἑσπερίς, δοθεῖσα ὑπὸ τῆς κ. καὶ τοῦ κ. Ἰο. Τσαούσογλου, εἰς ἣν οἱ ἀμφιτρίονες προσεκάλεσαν τὰ μέλη τῶν Ἑλλανοδίκων Ἐπιτροπῶν, ἐπιδαφιεύσαντες ἀπείρους περιποιήσεις. Ὁ καμπανίτης ἔρρευσεν ἄφθονος, πολλὰ δὲ προπόσεις ἠγέρθησαν ὑπὸ τῶν προσκεκλημένων, εἰς ἃς ἀπῆντησε διὰ θαυμασίας ἀντιπροπόσεως ὁ ἀμφιτρύων.

Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Γ. Ἀποστολίδου.

Κυρίαι καὶ Κύριοι,

ΟΤΑΝ ἀνέγνωσα τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ὁ κ. Ι. Τσαούσογλος προέβαλε δύο ἀγωνίσματα, ἐκ 200 φράγκων ἐκάτερον, ἐπὶ δύο ζητημάτων κοινωνικῶν, ἀναφερομένων τοῦ μὲν εἰς τὸν Ἑλληνα, τοῦ δὲ εἰς τὴν Ἑλληνίδα, ὁμολογῶ, ὅτι κατ' ἀρχὰς δὲν διέκρινα τὴν σπουδαιότητα τοῦ κηρυττομένου ἀγῶνος.

Τὴν προσοχήν μου εἶχεν ἐλκύσει περισσότερον ὁ ἐν τῇ ἀγγελίᾳ φερόμενος λόγος, δι' ὃν ἀπεφασίσθη ὁ ἀγὼν, παρὰ τὸ ἀποτέλεσμα· τὸ αἷτιον μᾶλλον, παρὰ τὸ αἰτιατόν· ἢ, κατὰ τὴν νομικὴν φρασεολογίαν, τὸ σκεπτικὸν μᾶλλον, παρὰ τὸ διατακτικὸν τῆς ἀποφάσεως.

Ὁ ἀγωνοθέτης ὁρμᾶται ἐκ τῆς ἐπιθυμίας νὰ συνεισφέρει κάτι διὰ τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν, τῆς ὁποίας ἀναγνωρίζει τὴν μεγάλην χρησιμότητα ἐν

τῇ κοινωνίᾳ· λυπεῖται διότι οἱ πνευματικῶς ἐργαζόμενοι γλίσχρως ἢ οὐδόλως ἀμείβονται διὰ τὰ ἔργα τῶν· δεικνύει πολλὴν ὑπὲρ αὐτῶν συμπάθειαν, ἥκιστα συνήθη παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἐμπόροις σήμερον, καὶ ἐπειδὴ θεωρεῖ καθήκον του νὰ προσέλθῃ ἀρωγός, ὁρίζει τὰ ὡς ἄνω δύο βραβεῖα. Εὐχεται μάλιστα νὰ γίνωνται ὅμοια ἀγωνίσματα καθ' ἑβδομάδα, πρᾶγμα εὐχερές, ἐὰν οἱ παρ' ἡμῖν πλούσιοι ἔμποροι, εὐδοκοῦντες, ἐδαπάνων ἐλάχιστα καὶ ἀσήμαντα διὰ τοιοῦτον κοινωφελῆ σκοπόν.

Ἐφαίνετο λοιπὸν ἔχων ὑπ' ὄψιν τοὺς λογίους, τοὺς γράφοντας δηλαδὴ λογίους· διότι ὑπάρχουν καὶ μὴ γράφοντες. Αὐτοὶ δικαιολογοῦν τὴν στείρωσίν των, λέγοντες, ὅτι τρέφονται κινούμεντες διαρκῶς τὴν γλῶσσαν καὶ δὲν τοὺς συμφέρει ἀντ' αὐτῆς νὰ θέσουν εἰς κίνησιν τὴν γραφίδα, ποῦ δὲν ἔχει ἀναγνώστας καὶ δὲν τρέφει τὸν συγγραφέα.

Οἱ μὴ γράφοντες λόγιοι προσφυῶς δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν **εὐγλωττογάστορες**. Ἡ λέξις ἄριστα εἰκονίζει τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους διὰ τὴν πολυαριθμὸν ἐκείνην τάξιν τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες κατὰ τὴν χρυσὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, χάρις εἰς τὴν κοπτερὴν των γλῶσσαν, ἐγέμιζαν τὴν γαστέρα.

Τὴν ὡς ἄνω ἐκ τοῦ αἰτιολογικοῦ δηλουμένην πρόθεσιν τοῦ ἀγωνοθέτου, τὴν ἄλλως ἀγαστήν καὶ ἀξιέπαινον, δὲν ἐθεώρησα συντελεστικὴν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ὑλικῆς προκοπῆς τῶν ἡμετέρων λογίων. Διότι κατ' ἐμὲ ἐν μόνον πρὸς τοῦτο ὑπάρχει μέσον· **Ἡ ἀγάπη τοῦ βιβλίου**. Ἐν ὅσῳ ἡ ἀγάπη αὕτη εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ σπάργανα, τὸ μὲν βιβλίον θὰ στοιβάζεται εἰς τὰς κατὰ κόμβας τῶν βιβλιοπωλείων, ὁ δὲ συγγραφεὺς θὰ περιλίπῃ εἰς νεκροφάνειαν.

Πάσχομεν ἀληθῶς βιβλιοφοβίαν. Ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτῆς προήλθον εἰς τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν τρία φαινόμενα λίαν δυσάρεστα·

1. Ἐνῶ ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία, ἀριθμοῦσα ἤδη ἐνὸς αἰῶνος ζωὴν, δὲν δύναται νὰ κακισθῇ ἐπὶ πτωχείᾳ καὶ ἀσημότητι, ὀλίγοι ἔξ ἡμῶν, ἐλάχιστοι, διὰ νὰ μὴ εἶπω κανεῖς, ἐκ τῆς πλουτοκρατικῆς ἰδίᾳ τάξεως, γνωρίζουν τὴν ὑπαρξίν της.

2. Σπανίως εὐρίσκει τις βιβλιοθήκην εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἡμετέρων, καὶ ἔτι σπανιώτερον περιέχουσιν βιβλία ἑλληνικά. Ἡ μικρὰ στοιχειώδης βιβλιοθήκη δὲν εἰσεχώρησεν ἀκόμη ὡς ἐπιπλὸν ἀπαραίτητον τῆς οἰκίας, ὅπου

ὅμως κατ' ἀντίθεσιν δὲν λείπουν οὔτε ἐρμάρια, οὔτε κομψαὶ θήκαι, φυλάττουσαι εὐλαβῶς τὰς 52 σελίδας τῆς **τράπουλας**.

3. Ὁ Ἕλληνα, καὶ ἐννοῶ τὴν μεγάλην πλειονότητα τῶν ὁμογενῶν, ἱκανοποιεῖ τὴν πρὸς ἀνάγνωσιν ἔφεσίν του, κατατρώγων μὲ βουλιμίαν ἀδηφάγου κάμπης τρία ἢ τέσσαρα καὶ ἀλλαχοῦ περισσότερα ἡμερήσια φύλλα. Ἀλλὰ τὰ φύλλ' αὐτά, ὅσον καὶ ἂν ἡ ἀναπτυχθεῖσα ἐφημεριδογραφία τὰ παραγεμίσῃ μὲ μυθιστορίας, χρονογραφήματα καὶ ἄλλα ἀναγνώσματα, δὲν παράγουν μέταξαν. Τὴν μέταξαν παράγουν τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου καὶ τοῦ περιοδικοῦ, διότι εἰς αὐτὰ κυκλοφορεῖ ἡ ρωστικὴ τροφή τοῦ πνεύματος.

Τὰ τρία λυπηρὰ βεβαίως αὐτὰ συμπτώματα θὰ ἐκλείβουν ὡς διὰ μαγείας, ἅμα ὁ καχεκτικὸς καὶ ἄπτερος ἐρωτιδεὺς τοῦ βιβλίου ἀναπτυχθῇ εἰς τὸ δημόσιόν μιας καὶ ἀποκτήσῃ πτερά. Ἄς τὸ εὐχηθῶμεν.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις μου, τὰς ὁποίας προσεκάλεσεν ἡ αἰτιολογία τοῦ διαγωνισμοῦ, μετέβαλα ἀμέσως τὴν πρώτην μου ἐντύπωσιν, καὶ ἀνεγνώρισα, ὅτι ὁ διαγωνισμὸς οὗτος ἔχει πολλὴν σπουδαιότητα καὶ πρωτοτυπίαν συνάμα.

Καὶ πρῶτον ἡ ἐκλογή τῶν δύο ζητημάτων μαρτυρεῖ, ὅτι πρόκειται περὶ κοινωνικοῦ καὶ οὐχὶ λογογραφικοῦ ἐνδιαφέροντος. Πρὸς ἐξέτασιν δὲ καὶ γνωμοδότησιν εἰς ζητήματα κοινωνικά, οἱ λόγιοι δὲν ἔχουν τὸ κῶρος οὐδὲ τὸ προνόμιον νὰ ἐκφέρωσι γνώμας ὀρθοτέρας τῶν ἄλλων, ὅσοι, ἀνήκοντες εἰς ἄλλας τάξεις καὶ ἐπαγγελλόμενοι ἔργα οἰαδήποτε, γράφουν ἴσως χειρότερα, ἀλλὰ σκέπτονται καὶ παρατηροῦν καλλίτερα. Διὸ οἱ προσκαλούμενοι εἶναι πάντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀρκεῖ νὰ ἔχουν σχηματίσει ἰδίᾳ γνώμας καὶ νὰ γνωρίζουν νὰ τὰς διατυπώσουν μὲ σαφήνειαν. Παρελήφθη δυστυχῶς μετὰ τῶν ὄρων τοῦ διαγωνισμοῦ ἡ συντομία, προσόν, τὸ ὁποῖον ἔχουν φύσει οἱ λογικῶς καὶ ὀρθῶς σκεπτόμενοι, καὶ τὸ ὁποῖον λείπει εἰς τοὺς ἀκρίτως καὶ ἀνερματίστως γράφοντας. Πασίγνωστον δέ, ὅτι ὁ μὴ ἔχων βάθος εἰς τὰς ἐννοίας του, δίδει ἑκτασιν εἰς αὐτὰς καὶ γίνεται ἀπεραντολόγος, ἐκδικούμενος ἐκ τῶν προτέρων τοὺς κριτὰς του.

Δεύτερον, ὁ διορισμὸς Ἑλλανοδίκου Ἐπιτροπῆς ἐκ Κυριῶν, δεικνύει ἀπεριφράστως, ὅτι ὑπὸ Ἑλληνίδων θὰ κριθῇ τὸ τὴν Ἑλληνίδα θύγον ζήτημα.

Ἡ πρωτότυπος αὕτη καὶ φαεινὴ ιδέα ἦτο λαμπρὰ ὁμολογουμένως ἔμπνευσις.

Μία καλὴ ἔμπνευσις πολλάκις φέρει ἀνυπολόγιστα ἀποτελέσματα, περισσότερα πάντοτε ἀπὸ τὰ ὑπολογισθέντα μιᾶς καλῆς ἀποφάσεως, ληφθείσης μετὰ σκέψιν καὶ λογικὴν βάσανον.

Ἴδου λοιπὸν οἱ λόγοι, οἵτινες δικαίως ἐξηγείραν τὸ ὑψηλὸν ἐνδιαφέρον τῆς ἡμετέρας κοινωνίας καὶ συνήγειραν τόσον πυκνὸν καὶ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ὅπου σήμερον ἡ περιέργεια τῶν ἀνδρῶν φαίνεται ἐντονωτέρα τῆς τῶν παρισταμένων κυριῶν.

Διὰ πρώτην φορὰν ἐνταῦθα καὶ πρώτη ἴσως μετὰξὺ ὅλων τῶν ἀλλαχοῦ ἐλληνικῶν κοινωνιῶν, ἡ πόλις μας βλέπει ἐπιτροπὴν κριτῶν ἐξ Ἑλληνίδων καὶ ἀκούει Εἰσηγήτρια καὶ οὐχὶ Εἰσηγητὴν ἐπὶ τόσον σπουδαίου ζητήματος, ἀφορῶντος τὴν γυναῖκα. Πλεῖσται εἶναι αἱ λεπτομέρειαι τῶν περὶ γυναικείας ἐξελέξεως καὶ χειραφετήσεως ἐξενεχθεισῶν γνωμῶν καὶ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀξιόλογοι.

Λίαν δ' εὐχάριστον ὅτι καὶ παρὰ γυναικῶν ἐγράφησαν ἀρετὰ καὶ καλὰ ἔργα, ὥς θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον παρὰ τῆς Εἰσηγητρίας Κας Ἑλένης Σ. Παντερμαλῆ, ἥτις μάλιστα ἀναλύουσα παραβάλλει εὐστόχως τὴν ἀξίαν καὶ τὴν μέθοδον τῶν δύο ἀρίστων ἔργων τῶν ἀντιποιηθέντων τὸ βραβεῖον. Τὸ ἐν ἐγράφῃ παρὰ γυναικός, τὸ δεύτερον παρ' ἀνδρός. Ποῖον νικᾷ, θὰ μάθετε ἐκ τῆς ἐκθέσεως.

Δὲν ἀνέκει εἰς ἐμὲ νὰ πλέξω ἐγκώμιον εἰς τὴν Ἑλλανόδικον Ἐπιτροπὴν τῶν Κυριῶν, διότι ἔτυχε νὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ μέλος αὐτῆς· οὔτε νὰ ἐξάρω τὴν κρίσιν, τὴν χάριν καὶ τὴν σαφήνειαν τῆς ἐκθέσεως, ἥς ἡ σύνταξις ὁμοφώνως εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς τὴν Καν Ἑλ. Παντερμαλῆ, διότι θὰ τὴν ἀκούσετε καὶ θὰ τὴν ἐκτιμήσετε ὑμεῖς.

Ἀλλὰ πῶς εὐρέθην ἐγὼ, χωρὶς ν' ἀλλάξω τὸ φύλον μου, μόνος μετὰξὺ τεσσάρων ἐπιλέκτων Κυριῶν, συνενουσῶν τόσον ἑναρμονίως τὸ ἐράσμιον μετὰ τῆς ἐμβριθείας καὶ τῆς σοβαρότητος; Ἀγνοῶ. Οὔτε ἔμαθα ἀκόμη τὸν λόγον, δι' ὃν ὁ ἀγωνοθέτης με προεβίβασεν ἀπὸ τοῦ ἀσχήμου εἰς τὸ ὡραῖον φύλον.

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι δὲν δυσηρεστήθην καθόλου ἀπὸ τοιαύτην ἐκτάκτως καλὴν συντροφίαν, ὅπου ἔλαβα θέσιν οὐραγοῦ, καὶ οὐχί, ὥς αἱ κυρίαι χαριεντιζόμεναι ἔλεγον, κηδεμόνος. Τὰ

καθήκοντα τῆς οὐραγίας, ὥς ἥκιστα δυσχερῆ καὶ μὴ μετέχοντα κινδύνων καὶ μόχθων, με ἀνετέθησαν, καὶ ταῦτα μόνον ἐξετέλεσα. Καὶ συνέβη εἰς ἐμὲ ὅ,τι ἐν πολέμῳ εἰς τὴν ὀπισθοφυλακίαν. Αὕτη βλέπει μακρόθεν τὴν μάχην, χωρὶς νὰ μετέχη· διότι πρὶν φθάσῃ, ἡ νίκη ἐκερδήθη καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐτράπη εἰς φυγὴν. Οὕτω κ' ἐγὼ, πρὶν φθάσω νὰ μετάρχω τῆς συζητήσεως, ἡ ἐπίκαιρος παρατήρησις ἐγένετο, τὰ τρωτὰ ἀνεκαλύπτοντο καὶ προσεβάλλοντο, καὶ κατίσχυεν ἡ ὀρθὴ γνώμη ὥς τρόπαιον τῆς ὀρθῆς κρίσεως.

Ἐὰν ὅμως ὥς ἐνεργὸν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευσα, καυχῶμαι ὅτι παρέστην πρῶτος μάρτυς, αὐτήκοος καὶ αὐτόπτης, δυνάμενος νὰ βεβαιώσω, ὅτι τὸ οὐχὶ εὐχερὲς ἔργον τῆς κρίσεως 18 ἀπαντήσεων ποικίλων καὶ συγκρουομένων ἐπὶ σπουδαιοτάτου κοινωνικοῦ ζητήματος ἀφορῶντος τὴν Ἑλληνίδα, διεξήχθη ὑπὸ τῶν κυριῶν τῆς ἐπιτροπῆς με πολλὴν ὑπομονὴν καὶ τάξιν, με ἄκραν ἀμεροληψίαν καὶ εὐθυκρίσιαν, ἄνευ προλήψεων ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ ἄνευ τολμηρῶν οὐτοπιῶν διὰ τὸ μέλλον.

Ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀκούετε μαρτυρίαν ὅπως περιττὴν καὶ δικαίως ν' ἀνυπομονῆτε βλέποντες ἀκόμη ἐμὲ ἐπὶ τοῦ βήματος, ὅπου ἀνῆλθον ὥς πρόεδρος δυνάμει τοῦ θλιβεροῦ προνομίου τῆς ἡλικίας, τὸ ὅποῖον οὐδέποτε θὰ διεδικήσουν αἱ γυναῖκες, οὔτε θὰ κατατάξουν μετὰξὺ τῶν κατακτητέων δικαιωμάτων, διὰ νὰ ἐξάρω τὴν σπουδαιότητα τῆς σημερινῆς τελετῆς, εἶναι βεβαίως προτιμότερον νὰ παύσω τὸν λόγον καὶ νὰ προσκαλέσω εἰς τὸ βῆμα τὴν Καν Εἰσηγήτριαν. Εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ σᾶς προξενήσω καὶ ἐγὼ μίαν εὐχαρίστησιν.

Ἡ εἰσηγήσις

τῆς Ἑλλανόδικου ἐκ Κυριῶν
Ἐπιτροπῆς.

Κύριοι καὶ Κυρίαι,

Ἡ Ἑλλανόδικος Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Τσαούσογλου προταθέντος εἰς διαγωνισμὸν Β' ζητήματος ἀποτελεῖται, ὥς ἴσως πάντες γνωρίζετε, τῇ ὑποδείξει αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐκ τεσσάρων κυριῶν καὶ ἐνὸς κυρίου.

Αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ ἀπλοῦν ταῦτο γεγονός ἐναργῶς ἀποδεικνύει τὴν ἐξέλιξιν τῆς γυναικείας χειραφετήσεως καὶ παρ' ἡμῖν.

Φαντάζεσθε, ἂν, ὅχι πρὸ πολλῶν, πρὸ 50 μόνον ἐτῶν, ἐπροτείνετο ὅσοσδήποτε διαγωνισμὸς ἐπὶ θέματος παρεμφεροῦς, ὅτι θὰ ἐπεδείκνυον γυναικας ὥς κριτάς! Δὲν τὸ πιστεύω!

Οὔτε εὐκόλως δύναται τις νὰ φαντασθῇ ὥς κριτὴν διαγωνισμοῦ τὴν καλὴν καὶ ἄλλως τε ποιητικωτάτην ἐκείνην μάμμην, ἥτις «γύρω στὴ φωτιά» διηγείται εἰς τὰ ἐγγόνια τῆς «τοῦ παλαιοῦ καιροῦ τὴν χάρι»:

Δὲν εἶν' ὅχ' ὑπερβολή,
Εἶχαμ' ἐμμορφαιῖς καὶ χάρι
Καὶ μᾶς πήγαίνε πολὺ
Ἡ μπιμπίλα καὶ τὸ σάλι.

Ταῖς βραδείαις πολιτικά
Δὲν γνωρίζαμ' ἐμεῖς πρῶτα,
Οὔτε πιάνα φορτικά,
Οὔτε τσαῖ με μπισκότα.

Δυὸ λογάκια ξυπνητά,
Λίγο πνεῦμ' ἀπ' τὸ Φανάρι
Καὶ δυὸ κάστανα ψητά.

Φαντάζεσθε λοιπὸν τὴν μπιμπίλα καὶ τὸ σάλι νὰ παρουσιάζετο ἐδῶ ὥς μέλος Ἑλλανόδικου Ἐπιτροπῆς; Θὰ ἐθεωρεῖτο αὐτόχρημα βεδήλωσις. Ἡ μπιμπίλα καὶ τὸ σάλι τώρα μένουσι κλειστὰ εἰς τὸ μπαούλο· εἶναι ἱερά, ἔχουσι τὸ συγκινητικὸν ἄρωμα προσφιλῶν περασμένων πραγμάτων, ἀλλὰ μένουσι κλειστὰ καὶ ἄχρηστα, καὶ ἡ ἐξέλιξις βαδίζει, ποῦ; ἀδελον, ἀλλὰ βαδίζει. Παρ' ἡμῖν βαίνει βραδέως, βραδυτάτα, με πολλὴν ἐπιφύλαξιν, με ἐν εἶδος φόβου! Λαμβάνομεν καὶ πάλιν ὡς παράδειγμα τὴν Ἑλλανόδικον Ἐπιτροπὴν: τέσσαρες γυναῖκες ὑποεικνύονται, ἀλλὰ βλέπετε, δὲν εἶχον ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην νὰ τὰς ἀφήσωσι μόνας· ἐθεωρήθη ἐπάναγκες νὰ προστεθῇ καὶ εἰς πέμπτος, ὅστις, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ πέμπτου τροχοῦ, θ' ἀποτελῇ τὸ κύριον πρόσωπον, ἐν εἶδος κηδεμόνος. Δὲν πιστεύω νὰ χρειασθοῦν ἄλλα πεντήκοντα ἔτη, ἀλλὰ μᾶλλον δύναται τις νὰ ὑπολογίσῃ λίαν ἐγγύτερον τὸ μέλλον, καθ' ὃ ὁ πέμπτος ἐν παρομοίᾳ περιπτώσει θὰ θεωρηταὶ πράγματι πέμπτος τροχός.

Ἡμεῖς ὅμως ἀτομικῶς καὶ αἱ τέσσαρες κυρίαι τῆς Ἑλλανόδικου Ἐπιτροπῆς εἴμεθα λίαν εὐχαριστημέναι, διότι εὐρέθημεν εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον τῆς ἐξελέξεως, καθ' ὃ χρειάζεται εἰσέτι καὶ ἡ ἀνδρική συνεργασία καὶ οὕτως εἶχομεν ἕνα συνάδελφον εὐχάριστον καὶ χαριτολόγον, ὅστις πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν τερπνὴν διεξαγωγὴν τῆς ὅλης ἐργασίας μας.

Τώρα ὅλοι βεβαίως καὶ πολὺ δικαίως θὰ σκεφθῆτε, διατί δὲν ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Γ. Ἀποστολίδην ἡ παρούσα εἰσήγησις;

Πρῶτον ἡ Ἐπιτροπὴ τὸν κ. Ἀποστολίδην ἐξέλεξε διὰ νὰ κάμῃ τὴν εἰσήγησιν, ἀλλ' ὁ κ. Ἀποστολίδης δὲν τὸ ἐδέχθη, σκεφθεὶς ἴσως, ὅτι, ἀφοῦ ὡς ζήτημα τοῦ διαγωνισμοῦ εἶχε τεθῇ τὸ ζήτημα τῆς γυναικείας χειραφετήσεως, καλὸν θὰ ἦτο νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ τὰ «ξεμπερδεύσωμεν» μόναι καὶ ἴσως-ἴσως καὶ ἐκ περιεργείας νὰ ἴδῃ πῶς θὰ τὰ ξεμπερδεύσωμεν.

Ἀφοῦ δὲ εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ὁ κληρὸς νὰ κάμω τὴν εἰσήγησιν ταύτην, ἀντὶ τοῦ κ. Ἀποστολίδου, ἐδέχθη ταῦτο, σκεφθεῖσα ὅτι αἱ ὥραι τοῦ κ. Ἀποστολίδου εἶναι πολὺ πολυτιμότεραι τῶν ἰδικῶν μου καὶ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχω ὥρας διαθέσιμους πολὺ περισσότερας ἢ ὁ κ. Ἀποστολίδης, ἐπομένως καὶ διὰ νὰ συμμορφωθῶ καὶ με τὰς εἰς τὰς ἀπαντήσεις, ὥς θὰ ἴδῃτε, ἀναπτυσσομένας ιδέας, [ᾧφειλον ν' ἀνακουφίσω τὸν συνάδελφον.

Ἐπὶ τὸ προκείμενον λοιπόν.

Τὰ ἑρωτήματα τοῦ διαγωνίσματος ἔχουσιν οὕτω :

Α’. — Ποία διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς Ἑλληνίδος γυναικὸς ὡς συζύγου καὶ οἰκοκυρᾶς καὶ τῆς Εὐρωπαϊᾶς τοιαύτης ;

Β’. — Κατὰ πόσον εἶναι ὁρθὸν εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν οἱ μὲν ἄνδρες νὰ βαστάζουσιν ὅλον τὸ βάρος τῆς οἰκογενείας, αἱ δὲ γυναῖκες ν’ ἀρκῶνται μόνον εἰς τὴν οἰκιακὴν ἐπιτήρησιν ;

Γ’. — Ποιοὶ εἶναι οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἐν Εὐρώπῃ αἱ γυναῖκες ἤρχισαν νὰ ἐπιδίδονται εἰς εὐρεῖαν κλίμακα εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα καὶ τί θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς χειραφετήσεως ταύτης ;

Ἀπαντήσεις εἶχομεν ἐν ὅλῳ 18 ὑπὸ τὰ ἐξῆς ψευδώνυμῃ : **Μαχάων, Νεφεληγερέτης, Α. Γ. Σάλλας, Μελαγχολικὴ Ὀνειροπόλος, Γ. Δ. Κάππας, Φιλαλήθης, Ἐρεβος, Νεωτεριστής, Periclès Hadji Michail, Ἡδύμολπος Ἀηδών, Παρήγορος Ἑλπίς, Κρίνον, Θεοσίτης, Συμυρναῖος, Τὸ Δυναυγές, Προμηθεύς, Μέτοικος, Ἀρκαδιουπολίτης.**

Ἐκ τούτων ἄξια μνείας εἰσὶ τὰ ὑπὸ τὰ ἐξῆς ψευδώνυμα :

Μαχάων. — Ὡς σύζυγον καὶ οἰκοκυρὰν τάσσει τὴν Ἑλληνίδα κατωτέραν τῆς Εὐρωπαϊᾶς, ὡς στερουμένην ἐπιστημονικῆς οἰκιακῆς μορφώσεως, οἷαν νομίζει ὅτι ἔχει ἡ Εὐρωπαϊά. Θεωρεῖ τὴν συμβολὴν τῆς γυναικὸς εἰς τὴν βιωτικὴν πάλην ἐπαρκή, ὅταν ὡς μήτηρ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντα αὐτῆς, ἔχουσα καὶ πλήρη συνείδησιν αὐτῶν. «Ὅταν ὅμως δὲν εἶναι μήτηρ, ὀφείλει νὰ ἐργάζεται εἰς βιοποριστικόν τι ἔργον, ἀνακουφίζουσα τὸν ἄνδρα. Ὡς πρὸς τὸ τρίτον μέρος τοῦ ἑρωτήματος «ποιοὶ οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἐν Εὐρώπῃ αἱ γυναῖκες ἤρχισαν νὰ ἐπιδίδονται εἰς εὐρεῖαν κλίμακα εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα καὶ τί θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης χειραφετήσεως ;» ὡς κυρίους λόγους προβάλλει πρῶτον τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τὰς θεωρίας τῶν ἰδεολόγων τοῦ τελευταίου αἵματος, οἵτινες διεκήρυξαν τὰ δικαιώματα τῆς γυναικὸς, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τὸν πλοῦτον, τὴν πολυτέλειαν, τὴν μίμησιν, τὰς πολλαπλὰς βιωτικὰς ἀνάγκας κτλ., καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ χειραφετήσις αὕτη τῆς γυναικὸς, «ἥτις (γυνὴ) διὰ τῆς τόλμης αὐτῆς, ἐπιμονῆς καὶ ἀποφασιστικότητος ἔκαμε πράγματι θαύματα ἐπιτυχίας εἰς τὸν φεμινισμόν τῆς», θὰ δημιουργήσῃ ἓνα «τεράστιον καὶ ἀφύσιστον πολιτισμὸν καὶ κολλοσιαιᾶς προόδους ἐν παντί».

Γ. Δ. Κάππας. — Τάσσει τὴν Εὐρωπαϊάν πολὺ ὑπεράνω τῆς Ἑλληνίδος, ὡς ἐκ τῆς μορφώσεώς της καὶ τοῦ περιβάλλοντος, ἐν ᾧ ζῇ. Εἰς τὸ ἐρώτημα : «ἐὰν ἡ γυνὴ πρέπη νὰ βοηθῇ διὰ τῆς ἐργασίας της τὸν ἄνδρα ;» λέγει ὅτι ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ἐργάζεται καὶ κατακρίνει μὲ κάποιαν μάλιστα δριμύτητα τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα, ἥτις, ὅταν εὐρεθῇ πρὸ τῆς ἀνάγκης, προτιμᾷ ἄλλως πῶς νὰ προσπορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀποφεύγουσα τὴν ἐργασίαν.

Εἰς τοῦτο ἴσως ἀπατάται, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος τὸ ἀναγνωρίζει ἀσυνειδήτως, καθ’ ὅσον κατωτέρω παλινφθὼν λέγει : «Πολλὰ ἀνεπτυγμέναι (διαγοητικῶς) χυρίαί, παρ’ ἡμῖν, δὲν

τολμοῦν νὰ ἐργασθῶν εἰς τραπεζὰς ἢ ἐμπορικὰ γραφεῖα, διότι παρ’ ἡμῖν, ἐνταῦθα, δὲν ἐθεσπίσθη εἰσέτι τοιοῦτον λυσιτελὲς μέτρον. Ἐπομένως μετ’ ἀνυπομονησίας ἀναμένουν τὴν ἡμέραν τῆς χειραφετήσεώς των, καθιστάμεναι τοιοιτοτρόπως χρήσιμα εἰς τὴν οἰκογενεῖάν των καὶ τὴν κοινωνίαν».

Αἷτια ὠθήσαντα τὴν γυναῖκα ἐν τῇ Δύσει νὰ ζητήσῃ νὰ ἐργασθῇ θεωρεῖ τὴν «ἐσθιμῆραι καταπληκτικῶς αὐξάνουσιν ἀκρίβειαν τῶν καθημερινῶν δαπανῶν καὶ τὸ γλίσχρον ἐπιμίσθιον τοῦ ἄρρενος φύλου, ἀδυνατοῦντος νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀπολύτως ἀναγκαῖας οἰκιακὰς τοῦ δαπάνας». Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης χειραφετήσεως προεικάζει, ὅτι αὕτη «θὰ ρυθμίσῃ τὴν κλονισθεῖσαν ἰσορροπίαν τῶν δύο φύλων καὶ ἐπομένως τὴν ἰσότητά, τὴν ὅποیان ἐπάγεται τόσον σαφῶς καὶ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία».

Μελαγχολικὴ Ὀνειροπόλος. — Ἀρκετὰ καλὸν καὶ ἀφελῶς μὲ χάριν γραμμένον. Διφορὰν μεταξὺ Εὐρωπαϊᾶς καὶ Ἑλληνίδος, ὡς συζύγου καὶ οἰκοκυρᾶς, δὲν εὕρισκεν ἰσχυρίζεται, ὅτι καὶ παρὰ ταῖς μὲν καὶ παρὰ ταῖς δὲ εὕρισκονται τέλεια πρότυπα συζύγων καὶ οἰκοκυρῶν καὶ τὸ ἐναντίον. Ἐξαίρει, εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Β’ ζητήματος, τὴν ἐργασίαν τῆς γυναικὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ καταλήγει εἰς τὸ ὅτι «ὁ μὲν ἄνθρωπος παράγει καὶ παρέχει, ἡ δὲ γυνὴ οἰκονομεῖ καὶ συντηρεῖ, καὶ οὕτω τὰ δύο αὐτά, συνενοούμενα, ἀποτελοῦσι θαυμασίαν καὶ χαριτωμένην ἁρμονίαν, ἥτις καθιστᾷ τὸν βίον τελειότερον». Κατόπιν ὅμως μετατοπίζει κίπως τὸ ζήτημα καὶ, ἀντὶ ν’ ἀπαντήσῃ ἐὰν ἡ γυνὴ ὀφείλῃ νὰ ἐργάζεται βιοποριστικῶς πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ἐργαζομένου ἁνδρός, λέγει, ὅτι ἡ γυνὴ ἔχει τὸ δικαίωμα «νὰ ἐπιδόθῃ εἰς ἄλλα ἔργα, ἐκτὸς τῆς διατηρήσεως τῶν τοῦ οἴκου καὶ τῆς τῶν τέκνων ἀγωγῆς, καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ἴσην τῷ ἄνδρὶ ἐλευθερίαν κλπ.», ἐξυκολουθεῖ δὲ οὕτως ἀναπτύσσουσα τὰ δικαιώματα τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῆς ἐξασκήσεως διαφόρων ἐπαγγελμάτων. Ἐννοεῖται ὅτι ἀπὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἐμφορουμένη, δὲν ἦτο δυνατόν ἢ τὴν εἰς διάφορα βιοποριστικὰ ἔργα ἐπιδόσιν τῆς γυναικὸς ἐν τῇ Δύσει ν’ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν’ ἀποκτήσῃ ἡ γυνὴ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν της, καὶ φθάνει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι «οὕτω πάντα τὰ ἐπαγγέλματα, τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ὑπὸ ἐνθέρμῳν θιασῶν, μετὰ ζήλου ἀμιλλωμένων πρὸς ἀλλήλους καὶ μετ’ ἑρωτος ἐργαζομένων, θέλουσι τελειοποιηθῇ βαθμυδὸν καὶ ἡ ἀνθρωπότης θέλει γιγαντιαίως βῆμασι βαδίσαι τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας».

Συμυρναῖος. — Εἰς τὰς δύο πρώτας ἐρωτήσεις ἀρκετὰ καλόν, ἰδίως εἰς τὴν πρώτην. Ὡς σύζυγον θεωρεῖ τὴν Εὐρωπαϊάν ἀνωτέραν, διότι εἶναι καλλίτερον προητομασμένη, ὥπως ἐν καιρῷ τῇ δέοντι δύναται νὰ «παραμυθῇ ἀτυχοῦντα σύζυγον» ἢ καὶ νὰ «ὑποδασάξῃ κλυδωνιζόμενον οἰκοδόμημα, ὅπως πληρώνη χάσματα καὶ ἐπιπλώνη πληγὰς». Ὡς οἰκοκυρὰν ὅμως θεωρεῖ τὴν Ἑλληνίδα ὑπερτεροῦσαν πάσης ἄλλης Εὐρωπαϊᾶς, διότι ἡ τελευταία αὕτη εἶναι οἰκοκυρὰ ἴσως ἐκ καθήκοντος, ἐνῷ ἡ Ἑλληνὶς εἶναι τοιαύτη ἐξ ἀφοσιώσεως, ἐκ στοργῆς, ἐξ ἑρωτος πρὸς τὸ σπητάκι της κτλ.». Τὸ τελευταῖον ὅμως μέρος εἶναι πολὺ μέτριον.

Ἐκ τῶν λοιπῶν τὸ **Ἐρεβος** περιέχει

καλὰς τινὰς ιδέας, ὁ **Φιλαλήθης** ὀλιγώτερον καλόν, ὁ **Νεωτεριστής** πολὺ ὑπερβολικῶς μακρολογεῖ ὑπὲρ τῆς Εὐρωπαϊᾶς, τὴν ὅποیان ὑπὲρ τὸ ἔεον ἴσως ὑπερτιμᾷ εἰς βάρος τῆς Ἑλληνίδος, ἡ **Ἡδύμολπος Ἀηδών** πολλὰ μᾶς φάλλει, τὸ ρεκὸρ ὅμως τῆς μακρηγορίας ἔχει ὁ **Προμηθεύς**. Τὰ ἄλλα ἦντον ἄξια λόγου.

Ἐν τούτοις θ’ ἀναφέρωμεν ἐν φιλολογικὸν ἄθυσμα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον **Θεοσίτης**.

Δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ διαγωνίσματος, ἀλλ’ εἶναι πολὺ διασκεδαστικός. Ἀκούσατε τὴν κρίσιν τοῦ περὶ Ἑλληνίδος :

Ἐγύρισα τὸν κόσμον ὅλον,
Εἶδα πολλῶν λαῶν πατρίδα,
Τὸν Νότιον καὶ Βόρειον Πόλον
Καὶ τέλος εὗρηκα Ἑλληνίδα !

Ἦτο λοιπὸν δυνατόν μία Ἑλλανόδικος Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἑλληνίδων νὰ μὴ ἀναφέρῃ αὐτὸν τὸν ἱπποτικὸν θαυμαστήν τῆς Ἑλληνίδος !

Ἵπολείπονται ἤδη δύο μόνον, τὰ ἄριστα. Τὸ ἐν φέρει τὸ ψευδώνυμον **Μέτοικος**, τὸ δ’ ἕτερον **Ἀρκαδιουπολίτης**.

Ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ πρώτου.

Εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων σελίδων βλέπει τις, ὅτι εὕρισκεται πρὸ μιᾶς σοβαρᾶς μελέτης. Παρουσιάζει ὅλα τὰ στοιχεῖα καλῆς καὶ εὐσυνειδήτου ἐργασίας. Ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα ὑποστηρίζονται μὲ στατιστικὰς, μὲ παραδείγματα, μὲ λογικὴν.

Εὐ. ἴσκονται ἐν αὐτῇ φράσεις, ἐν αἷς σαφῶς ἀποκρυσταλλοῦνται μία ιδέα. Λέγει λ. χ. εἰς τὸ πρῶτον μέρος : «Ἡ ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐργασία εἶναι κριτήριον τῆς ἀξίας τῆς γυναικὸς». Διὰ τὴν μεταξὺ τῆς Εὐρωπαϊᾶς καὶ Ἑλληνίδος διαφορὰν λέγει : «Τίποτε ἄλλο δὲν τὰς χωρίζει, παρὰ ἡ διαφορὰ τῶν βαθμῶν τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὸν ὅποιον εὕρισκονται».

Θεωρεῖ δὲ τὴν Ἑλληνίδα ἀνωτέραν οἰκοκυρὰν, διότι τὸ περιβάλλον, ἐν ᾧ ζῇ, τὴν περιορίζει εἰς τὸν οἶκον καὶ «χάρῃς εἰς τὸν περιορισμὸν αὐτὸν ἡ Ἑλληνὶς εἶναι ἀναμφιδόλως καλλίτερα οἰκοκυρὰ ἀπὸ τὴν ἐξω ἐργαζομένην Εὐρωπαϊάν, ἡ ὅποία παύει καὶ μέχρι σημείου τινὸς ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι τοιαύτη».

Μᾶς δίδει καὶ μερικὰς ἐνδιαφέρουσας ἀριθμοὺς, ὡς λ. χ. : Εἰς τὴν Γαλλίαν αἱ γυναῖκες ἀποτελοῦν τὰ 30 ο/ο τῶν ἐν γένει ἐργαζομένων, εἰς δὲ τὰ Πανεπιστήμια ἐπὶ 25 σπουδαστῶν, ὁ εἰς ἀνήκει εἰς τὸ ὠραῖον φύλον. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1881 μέχρι τοῦ 1891 ἐπὶ 100 ἐργατῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἁνδρῶν ἠῤῥησε κατὰ 2,3, τῶν γυναικῶν δὲ κατὰ 15. Ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ τοῦ 1882—1895 ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἠῤῥησε διὰ μὲν τοὺς ἄνδρας κατὰ 13,5, διὰ δὲ τὰς γυναῖκας κατὰ 16.

Ἡ ἀτομικὴ τοῦ γνώμη εἶναι, ὅτι ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ ἐργάζεται βιοποριστικῶς. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ γενικὸν κανόνα οὐδὲν καλὸν ἄμικτον κακοῦ, ἀναγνωρίζει τὰ μειονεκτήματα τῆς τοιαύτης χειραφετήσεως. Τὸ κυριώτερον πλῆγμα θὰ ὑποστῇ ἡ οἰκογενεῖα, οἱ οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ θὰ χαλαρωθῶσι, πρῶτον δὲ καὶ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τοῦτου, ἐκ τῶν στατιστικῶν σημειοῦται ἡ αὐξησις τῶν ἐγκληματικῶν γυναικῶν καὶ εἰς ὀλιγώτερον βαθμὸν καὶ ἡ τῶν ἁνδρῶν.

Ἰδοὺ δὲ τί προεικνίζεται διὰ τὸ μέλλον :

«Όταν τὸ πρῶτ' ὁ πατέρας θὰ πηγαίνει εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ καὶ ἡ μητέρα εἰς τὴν ἰδι-
κὴν τῆς, τὸ κράτος θὰ παραλαμβάνῃ τὴν ἔρημα
παιδιά καὶ θὰ τὰ ἀνατρέφῃ ὅπως ἐκεῖνο γνω-
ρίζει, δηλ. σύμφωνα μὲ τὰ προγράμματα
καὶ τὰς μεθόδους ποῦ θὰ τοῦ ἔχουν ὑποδεί-
ξει οἱ σοφοὶ τοῦ καὶ αὐτὸ μόνον τοῦ θὰ προε-
τοιμάζῃ τοὺς πολίτας τοῦ μέλλοντος. Μὲ
αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ
ἰδέα, τὴν ἵποίαν ὁ Πλάτων ἐκθέτει ἐν τῇ
Πολιτείᾳ του, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνατροφήν
τῶν παιδιῶν· δὲν θ' ἀνήκουν αὐτὰ εἰς τὴν
οἰκογένειαν· ἄλλοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι
θὰ τὰ ἴδουν τὰς ἠθικὰς τῶν ἀρχάς».

Καὶ ἄλλας μεταβολὰς σημειοῖ, ἀλλὰ προσ-
θέτει: «αἱ ὀλίγον κατ' ὀλίγον γινόμεναι
ἀλλαγὰι δυνάμει τοῦ αἰωνίου νόμου τῆς ἐξε-
λίξεως προετοιμάζουν κατὰ περιόδους ἐπανα-
στάσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐγκαθιδρύονται καὶ
ἐκσυμμοιοποιούνται».

Καὶ οὕτω περαίνει τὴν ἀξιολόγον αὐτοῦ
πραγματεῖαν ὁ **Μέτοικος**. Περιτοπῇ ταύτης
θέλει δημοσιεῦθαι εἰς τὸ «**Ἀπ' 'Ολα**».

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν **Ἀρκαδιουπο-
λίτιδα**. Ἡ πραγματεία αὕτη εἶναι ἀξιόλογος·
παρουσιάζει καλὴν ταξιθέτησιν καὶ συνοχὴν
εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματα. Αἱ
ἰδέαι τοῦ **Μετοίκου** εἶναι δυνατότεραι, ἀλλ'
ἐνταῦθα τὸ σύνολον παρουσιάζει τι τὸ ἐναρ-
μόνιον. Δὲν ἔχει μεταπτώσεις· ἀρχίζει καὶ
τελειώνει μὲ τὸ αὐτὸ ὅρος. Εἶναι οὕτως εἴ-
παιν μία «νοικοκυρεμένη» ἐργασία.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ πολλῆς λογικότητος,
λέγει: «Διὰ τὰ ὀρίσωμεν τὴν διαφοράν, ἡ
ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ
τῆς Ἑλληνικῆς συζύγου καὶ οἰκοκυρᾶς, ἀπαι-
τοῦνται περιηγήσεις μακροχρόνιαι, μεγάλαι
μελέται, γνώσεις καὶ γνώσεις, δὲν ἀρκοῦσι δὲ
διὰ τοιοῦτον πρᾶγμα θυόμιου μῆνες, τοὺς
ὁποίους διέθεσεν ἡ διεύθυνσις τοῦ «**Ἀπ' 'Ολα**».

Κατόπιν, χωρίζουσα τὰς διαφορὰς τά-
ξεις, εὐρίσκει, ὅτι μεταξὺ τῶν χωρικῶν Εὐ-
ρωπαϊκῶν καὶ τῶν ἰδικῶν μας δὲν ὑπάρχει
διαφορά· καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δὲ εἶναι ὡσαύ-
τως νοικοκυραί, ἐργάζονται δὲ καὶ εἰς τὰς
αὐτὰς περίπου ἐργασίας, βοηθοῦσαι τὸν ἄν-
δρα. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖ καὶ διὰ τὰς πανο-
μήνας τάξεις τῶν πόλεων, ἐν αἷς αἱ γυναῖκες
ὁμοίως ἐργάζονται ὡς πλύντριά, σιδηρώ-
τριά κλπ. Ἐν τῇ πλουσίᾳ τάξει αἱ γυναῖκες
μένουσιν ἐν τῇ οἴκῳ, ἀσχολούμεναι εἰς τὰ
τοῦ οἴκου, ὥστε τὸ ζήτημα ἀφορᾷ κυρίως
τὴν μεσαίαν τάξιν. Εἰς τὴν γενέσκειν τῆς
ἐργασίας ἐν τῇ μεσαίᾳ τάξει, κύριον πρόσ-
κομμα σημειοῖ τὴν ἐρριζωμένην παρ' ἡμῖν
ἰδέαν, καθ' ἣν θεωρεῖται ἐντροπὴ τὸ νὰ ἐρ-
γάζεται ἡ γυνή, κατηγορεῖται δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ
ὡς μὴ δυνάμενος νὰ συντηρήσῃ τὴν οἰκογέ-
νειαν. Ἐπομένως ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν Εὐ-
ρωπαϊκῶν καὶ τῶν ἡμετέρων γυναικῶν ἔγκει-
ται εἰς τὸ ὅτι «ἡ πρόληψις τῆς ἐντροπῆς
πρὸς ἐργασίαν τῶν γυναικῶν τῶν μεσαίων
τάξεων τῶν πόλεων καὶ μεγαλοπόλεων εἶναι
εἰς τὰς ἰδικὰς μας γυναῖκας πλέον ἐρριζω-
μένη» καὶ κατωτέρω προσθέτει: «ἀλλὰ τὸ
κακὸν ἀρᾷται διότι ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγέλ-
ματος διδασκαλίας δὲν ἐμφορῶθησαν ἡ δὲν
ἐτιμήθησαν ὅπως πρέπει ἐπαγγέλματα ἄλλα,
τὰ ὁποία δύναται νὰ ἐκτελέσῃ χωρὶς νὰ ἐν-
τρέπεται καὶ χωρὶς νὰ περιφρονῇται ἡ γυνή
τῆς μεσαίας τάξεως τῶν πόλεων ἡμῶν».

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκταθῶμεν εἰς πολλὰς
λεπτομερείας, διότι ἡθέλαμεν κουράσει τὸ
ἀκροατήριον. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὁλόκληρος ἡ
πραγματεία θὰ δημοσιεῖται εἰς τὸ «**Ἀπ' 'Ολα**» καὶ ὁ βουλόμενος δύναται ν' ἀνα-
γνώσῃ αὐτήν. Περιοριζόμεθα ὅθεν εἰς γενικὰς
γραμμὰς.

Εἰς τὴν Β' ἐρώτησιν ἀπαντᾷ μετὰ ποιᾶς
τινὸς ἀγανακτήσεως, ὅτι ἡ γυνή καὶ ὡς μή-
τηρ καὶ ὡς σύζυγος συνεισφέρει μεγάλως
εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ οἴκου καὶ οἰκονομι-
κῶς, καθ' ὅσον ἐὰν ἐκτιμηθῇ ἡ ἐργασία τῆς,
καὶ μόνον χρηματικῶς δύναται αὕτη νὰ
φθάσῃ ἀπὸ 5—10 λίρας κατὰ μῆνα. Ἐκτὸς
τούτου, συνεισφέρει καὶ διὰ τῆς προικὸς τῆς
ἐπομένως, ὅχι μόνον ἀδίκον, ἀλλὰ καὶ ἐπι-
διδόχης διὰ τὴν οἰκογένειαν εἶναι τὸ νὰ ζητή-
ται πλείονα ἀπὸ τὴν μητέρα γυναῖκα. Διὰ
τὴν ἀγαθὴν ὁμῶς ἐγκρίνει τὴν ἐργασίαν, ἥτις
τῇ ἐξασφαλίζει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, καὶ
προσθέτει: «Εἶναι μεγάλη ἀνάγκη ὅπως αἱ
γυναῖκες μαζὶ μὲ τὴν γενικὴν μόρφωσιν τε-
λειοποιῶνται καὶ εἰς ἐν ἐπάγγελμα, ὥστε καὶ
ὡς κόραι νὰ συνεισφέρωσι καὶ ὡς ἐγγαμιοὶ
ἐν ὁραῖς δυστυχίας καὶ ὡς χήραι μητέρες διὰ
τὰ σώσωσιν ἑαυτὰς καὶ τὰ τέκνα τῶν».

Ἐν τῇ Γ' ἐρώτησιν ἀπαντᾷ μετὰ πολ-
λῆς ἀπαισιοδοξίας· προβλέπει βλάβην εἰς
τὴν ὑγίαν τῆς ἀνθρωπότητος, «διότι ἡ ἐκ-
φύλισις τῶν τέκνων, τῶν γεννωμένων ἀπὸ
μητέρας καὶ πατέρας κουρασμένους καὶ τοὺς
δύο κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν, θὰ εἶναι
ταχυτέρα καὶ βαθύτερα».

Προσεπαθήσαμεν νὰ καταστήσωμεν ἐν ὀλί-
γαῖς γραμμαῖς καταληπτὴν τὴν καλὴν διά-
ταξιν τοῦ συνόλου τῆς πραγματείας ταύτης.

Ἀλλὰ, φίλη **Ἀρκαδιουπολίτις**, μέχρις
αὐτοῦ τοῦ σημείου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κρίνῃ
τις ποῦ ἔπρεπε νὰ κλίνῃ ἡ πλάστιγγ, ἀμφι-
ρέπουσα μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ **Μετοίκου**.
Ἐχεις ὁμῶς ἓνα τελικὸν πόρισμα, τὸ ὁποῖον
δὲν εἶναι κοσμοπολιτικῆς σημασίας, εἶναι
σημασίας περιορισμένης, εἶναι σημασίας δι'
ἡμᾶς καὶ ἀπὸ δείξης τὸν κίνδυνον, ὅστις ὡς
ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἐπαπειλεῖ τὴν
οἰκογένειαν προσθέτει:

«Καλὸν λοιπὸν καὶ εὐεργετικὸν διότι παρ'
ἡμῖν δὲν εἰσῆλθεν ἡ τοιαύτη κατάστασις,
διότι καὶ ἐργα μεγάλα κοινωνικά ἔχομεν νὰ
ἐπιτελέσωμεν, ἀπαιτοῦνται τὴν οἰκογενειακὴν
σταθερότητα καὶ ἰσχύον καὶ τὴν διὰ τοιούτων
οἰκογενειῶν διάπλασιν ἔθνους καὶ κοινωνίας
ἐχούσης μεγάλα καθήκοντα καὶ ἀποστολὴν.
Κοινωνικὰ δ' ἐπαναστάσεις βαθεῖαι καὶ
ἐνδοτάται καὶ χρόνιαι ἐν περιβάλλοντι ποι-
κίῳ καὶ μικτοῦνται ἐμπερικλείουσι κινδύνους
μεγάλους καὶ φοβεροὺς διὰ τὴν ὑπαρξίν καὶ
τὴν συντήρησιν τῶν ἔθνων».

Τὸ πόρισμα τοῦτο δὲν εἶναι σκέψις διεθνῆς,
δὲν εἶναι ἰδέα κοσμοπολιτικῆ, εἶναι κραυγὴ,
κραυγὴ ψυχῆς Ἑλληνικῆς καὶ αὐτὴν τὴν
κραυγὴν βραβεύομεν.

Γενικὸν πόρισμα.

Πόρισμα ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγομεν, ὅτι ἡ
γυνή ὀφείλει νὰ ἐργάζεται· ἀλλ' ἡ ἐργασία
τῆς γυναικὸς πρέπει καὶ παρ' ἡμῖν νὰ κανο-
νισθῇ ὁμαλῶς καὶ ὅχι νὰ τῇ ἐπιβάλλεται,
παρουσιαζομένης ἀνάγκης. Ἡ νέα κόρη
κυρίως ὀφείλει νὰ ἐργάζεται, διότι πρέπει νὰ
εἶναι προητομασμένη διὰ τὰ ἀπρόοπτα τοῦ
μέλλοντος. Ὅταν εἰς νέος δὲν ἐργάζεται, τῷ

προσάπτεται μομφή. Διὰ τὴν νὰ μὴ γίνεταί τὸ
αὐτὸ καὶ διὰ τὴν νέαν; Ἐὰν μία νέα, καταλ-
λήλως προετοιμασθεῖσα, μετὰ τὴν ἀποπε-
ράτωσιν τῶν σπουδῶν τῆς ἐπιδοθῇ εἰς βιοπο-
ριστικὸν τι ἔργον, ἀρχίζει ἀμέσως νὰ γίνε-
ται ἐνεργὸν μέλος τῆς κοινωνίας καὶ μένει
καταδικασμένη εἰς μίαν παθητικὴν κατάστα-
σιν, περιμένουσα τὸν λυτρωτὴν σύζυγον. Καὶ
ἐὰν μὲν δὲν ὑπανδρευθῇ, ἡ ζωὴ τῆς εἶναι
ἤδη κανονισμένη, ἐὰν δὲ νομφευθῇ, ἀνα-
λαμβάνουσα ἄλλα καθήκοντα, νὰ παύσῃ τὴν
ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐργασίαν, ἐτοίμη ὁμῶς καὶ
καλῶς παρεσκευασμένη, παρουσιαζομένης
νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτήν.

Καλῶς διατυπώνει τὴν σημασίαν τῆς ἐργα-
σίας τῆς γυναικὸς ὁ **Μέτοικος** ἐν τῇ φράσει:
«ἡ ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐργασία εἶναι τὸ κριτή-
ριον τῆς ἀξίας τῆς γυναικὸς». Δὲν εἶναι ὁμῶς
μόνον κριτήριον τῆς ἀξίας τῆς γυναικὸς ἡ
ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἐργασία, ἥτις εἶναι καὶ σχο-
λεῖον, ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται αὕτη, διδασκομένη
ἐν τῇ πάλῃ τῆς ζωῆς πολλά, τὰ ὁποῖα καὶ ἡ
εὐφροσύνη γυνὴ δὲν εἶναι δυνατόν οὔτε ν'
ἀντιληφθῇ, οὔτε νὰ ἐννοήσῃ, ἐὰν μείνῃ πε-
ριορισμένη μεταξὺ τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ
οἴκου τῆς. Ἐν τῇ προστριβῇ μὲ τὸν ἔξω κό-
σμον ἀφυπνίζονται οὕτως εἰπεῖν καὶ ἀναπτύσ-
σονται αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις τῆς γυναι-
κὸς, αἵτινες ἄλλως ἐν ἀδρανείᾳ μένουσαι
ἀπομακρύνονται. Ἀναπτύσσεται ἡ παρατηρη-
τικότης αὐτῆς καὶ ἐπομένως ἀρχίζει καὶ αὕτη
νὰ μελετᾷ καὶ νὰ γνωρίζῃ τὴν κοινωνίαν,
ἥτοι τὴν ἀνθρωπότητα, καθ' ὅσον ἐκάστη κοι-
νωνία παρουσιάζει ἐν σμικρῷ ὁλόκληρον τὴν
ἀνθρωπότητα.

Τὴν πείραν δὲ καὶ ἀνάπτει τῆς ἡ ἠθικῶς
καὶ πνευματικῶς ἀρτίᾳ γυνὴ θὰ τὴν ἐφαρ-
μόσῃ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ οἴκου τῆς καὶ τὴν
ἀνατροφήν τοῦ τέκνου τῆς. Ἡ καλὴ παιδα-
γωγὸς πρέπει νὰ εἶναι καὶ φιλόσοφος καὶ
ἰδίως ψυχολόγος· αἱ ἰδιότητες αὗται καλλιερ-
γοῦνται· οὐδεὶς ἀποκτᾷ αὐτὰς διὰ τῆς ἐπιφαι-
νήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καλλιεργοῦν-
ται δὲ ἰδίως ἐν τῇ προστριβῇ τοῦ καθημερι-
νοῦ βίου. Μία μικρὰ ὀρθὴ ἰδέα, τὴν ὁποῖαν
θ' ἀρυσθῇ ἡ γυνὴ ἐκ τῶν περὶ αὐτὴν συμβαι-
νόντων καὶ θὰ τὴν σχηματίσῃ ὅλως αὐτοβού-
λως, εἶναι κατὰ πολὺ προτιμότερα δι' αὐτήν
καὶ ἔχει πολὺ μεγαλειότεραν σημασίαν, παρὰ
ἐὰν ἀναγνώσῃ τόμους ὁλοκλήρους τοῦ Schö-
penhauser, Nietzsche καὶ λοιπῶν μεγάλων σο-
φῶν καὶ φιλοσόφων.

Μεγάλως χάριτας κρέπει νὰ ὀφείλῃ ἡ γυνή
εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάγκην, ἥτις ὥθησεν
αὐτὴν νὰ ζητήσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν τὸ μέσον
τοῦ πορίσματος τῶν πρὸς τὸ ζῆν. Ἡ ἐργασία
τὴν ἀφύπνισεν ἐργαζομένη συνηθάνθη, ὅτι
εἶναι καὶ αὕτη ἀνθρωπὸς καὶ οὕτως ἤρχισεν τὸ
ἔργον τῆς χειραφετήσεως. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ
ταύτης θὰ τὸ κανονίσῃ ἴσως αὕτη ἡ ἰδία γυνή.
Τώρα εὐρίσκεται ἐν ψυχικῷ ἀναδρασμῷ. Ἀπο-
σεύσασα ζυγόν, δὲν ἡξέουρει πολὺ καλὰ καὶ
ἐκεῖνη τί θέλει. Ὅταν ἡ πρώτη ὁρμὴ κοπάσῃ
καὶ ἐπέλθῃ ἰσορροπία, θὰ εὖρῃ ἴσως μόνῃ
καλλίτερον τὸν δρόμον τῆς διὰ τὰ κανονίσῃ
τὰ δικαιώματά τῆς καὶ νὰ παραδεχθῇ τὰ καθή-
κοντά τῆς.

Ἐνθυμεῖσθε ὅλοι βεβαίως τὴν χρυσίζουσαν
Faisane τοῦ Rostand. Ἐκλεψε τὰ ὠραῖα
πτερὰ τοῦ ἀρρενός καὶ ἐστολίσθη μὲ αὐτὰ καὶ
καυχᾶται διότι d'un uniforme en a fait une
toilette, διὰ τὴν ὁποῖαν καὶ πολὺ καμαρώνει.

Εἰς τὸ τέλος ὅμως, ὅταν τὸ ἀμείλικτον μοι-
ραῖον, φεῖσθαι τοῦ Chantecler, βαρέως πίπτει
κατ' αὐτῆς, εἶναι εὐτυχῆς διὰ τοῦτο, ἡ δὲ
σκέψις, ὅτι τοῦ λοιποῦ μακρὰν τοῦ προσφι-
λοῦς θάσους θὰ ζήσῃ αἰχμάλωτος εἰς τὸν
ὄρνιθον πλησίον τοῦ Chantecler, τῇ φαί-
νεται ἡδέως ἀνεκτὴ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἦτο πλέον καιρὸς ν'
ἀνοίξῃ ἡ γυνὴ τὰ μάτια τῆς καὶ ν' ἀρχίξῃ
νὰ διαβάξῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς,
ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ τῇ
λέγεται ὡς ἐπιτάφιον τὸ τοῦ ποιητοῦ :

*De ces mains est tombé le livre
dans lequel elle n'a rien lu...*

ΕΛΕΝΗ Σ. ΠΑΝΤΕΡΜΑΛΗ

Τὸ βραβευθὲν ἔργον

τοῦ Β' ζητήματος.

«Δικαιοσύνη διὰ τὴν γυναῖκα».

Α'.

Διὰ νὰ δρίσωμεν τὴν διαφορὰν, ἡ ὁποία
ὑπάρχει μεταξὺ τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ τῆς Ἑλ-
ληνίδος οἰκίας, ἀπαιτοῦνται
περιηγήσεις μακροχρόνιοι, μεγάλοι μελέται,
γνώσεις καὶ γνώσεις, δὲν ἀρκοῦσι δὲ διὰ
τοιοῦτον πρᾶγμα δύομιση μῆνες, τοὺς ὁποίους
διέθεσεν ἡ Διεύθυνσις τοῦ «*Απ' Οἶα*».
Ὅθεν, ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ ἐπὶ τῶν μέχρη
τοῦδε μελετῶν μου στηριζομένη, κατέρχομαι
εἰς τὸν ἀγῶνα.

Διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ δώσωμεν ἀσφαλε-
στέρην παροβολήν, πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ'
ὄψιν τὴν γυναῖκα ὡς κάτοικον χωρίου ἢ κο-
μοπόλεως καὶ ὡς κάτοικον πόλεως καὶ μεγα-
λοπόλεως.

Εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς κομοπόλεις τῆς
Εὐρώπης αἱ γυναῖκες διακρίνονται καὶ ὡς
οἰκοκυραὶ καὶ ὡς ἐργαζόμεναι εἰς τὰ ἀνδρικά
ἐπαγγέλματα : γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, ὑφαν-
τουργίαν, μελισσοκομίαν, βομβυκοτροφίαν καὶ
εἰς ὅλας τὰς ἐξ αὐτῶν βιομηχανίας· ἐπίσης
ἐπιδίδονται εἰς τὴν ὑφαντικὴν, τὴν πλεκτικὴν
κτλ., εὐκόλως δὲ προσέρχονται καὶ εἰς τὰ διά-
φορα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια, τὰ ὁποία εἰς
τὰς ἑσυχὰς καὶ τὰ χωρία ἰδρύνθησαν.

Ἐπομένως ἡ Εὐρωπαϊκὴ χωρικὴ καὶ ὡς
οἰκοκυρά καὶ ὡς σύζυγος ἐκτελεῖ ὅλα τὰ
τοιαῦτα καθήκοντα αὐτῆς, συμμετέχει δὲ
συγχρόνως καὶ τῶν ἄλλων ἐργασιῶν, βοη-
θοῦσα τὸν ἄνδρα διὰ τὰ ἔξοδα τῆς οἰκογε-
νείας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς πόλεις καὶ μεγαλοπόλεις,
αἱ μὲν κατώτεραι πενόμεναι τάξεις ἀκολουθοῦσι
τὸν βίον τῶν χωρικῶν, ἐργαζόμεναι καὶ ὡς
οἰκοκυραὶ καὶ εἰς ἄλλα προσοδοφόρα ἔργα, εἴτε
εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀνδρός, εἴτε εἰς ξένην
ἐργασίαν. Αἱ μεσαῖαι τάξεις ἐπίσης ἐργάζονται,
εἰς δὲ τὴν Ἑλβετίαν, τὸ Βέλγιον καὶ εἰς τὰ Γερ-
μανοσαξωνικά ἔθνη κυρίως ὑπάρχει καὶ ἡ συνή-
θεια, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ αἱ κόραι, αἱ φθί-
νουσαι εἰς μίαν ἡλικίαν, δὲν πρέπει νὰ εἶναι
βάρος εἰς τοὺς γονεῖς τῶν.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς γυναῖκας τῶν ἀνωτέ-
ρων τάξεων, αὐταὶ μένουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον ὡς οἰκοκυραὶ μόνον· ἄλλως τε, ἡ διευ-
ρυνσις τῶν οἴκων μεγάλων οἰκογενειῶν

ἀπαιτεῖ καὶ προσόντα καὶ κόπους μεγάλους,
καταγίνονται ὅμως καὶ μετὰ τὰ γράμματα καὶ
τὸς ὁραίας τέχνας, ἑρασιτεχνικῶς ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον.

Μέγα ὅμως ζήτημα ἐγεννήθη ἐν Εὐρώπῃ
καὶ Ἀμερικῇ, ἰδίᾳ ἀπὸ τὰς μεσαίας, ἀλλὰ
καὶ τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν γυναικῶν, αἱ
ὁποῖαι δὲν θέλουν πλέον νὰ περιορισθῶν εἰς
τὰ συνήθη τῶν γυναικῶν ἔργα καὶ ἀπαιτοῦσι
νὰ ἐπιδιοθῶσι καὶ εἰς ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, καὶ
δὴ καὶ τὴν πολιτικὴν, ἐξ ἴσου πρὸς τὸν ἄνδρα,
καὶ περὶ τῆς σημασίας καὶ τῶν ἀποτελεσμά-
των τοῦ ὁποίου θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὴν Γ'
ἐρώτησιν.

Ἐὰν τὰ ἀνωτέρω συγκρίνωμεν πρὸς τὰ
ἡμέτερα, εὐρίσκομεν ὅτι αἱ ἡμέτεραι γυναῖκες
καὶ εἰς τὰ χωρία καὶ εἰς τὰς κομοπόλεις
διακρίνονται ὡς οἰκοκυραὶ, διότι καὶ αὐταὶ αἱ
τοσορπατίζουσαι καὶ διευθύνουσαι καὶ ἐργά-
ζονται εἰς τὸν οἶκον μετὰ τὰς ψυχοκόρας καὶ
ὑπηρετίας τῶν, βοηθοῦσι δὲ τοὺς ἄνδρας εἰς
ὅλα : τὴν γεωργίαν, ἀμπελοφυλίαν, κτηνο-
τροφίαν, μελισσοκομίαν, βομβυκοτροφίαν,
γαλακτοκομίαν κτλ., μεταβαίνουσαι συνάμα
καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Εἰς τὰ χωρία καὶ αὐταὶ
τῶν τοσορπατίζων αἱ γυναῖκες μεταβαίνουσι
καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

Ἐπίσης ἡ γυνή, ἐκτὸς τῶν καθημερινῶν
τοῦ οἴκου ἐργασιῶν, θὰ ζυμῶσιν καὶ θὰ ψήσῃ
τοὺς ἄρτους τῆς ἑβδομάδος, θὰ προκετοιμάσῃ
πάντα τὰ κατὰ τὸν χειμῶνα ἀναγκαζομένα εἰς
τὴν οἰκογένειαν ἀλειψάδη (τοαγινά, κου-
σκοῦσι γιουφκάδες, πλιγανῶν) καὶ ἄλλα παρα-
σκευάσματα (τουρσιά, ορεπίλια κλπ.), θὰ βοη-
θήσῃ εἰς τὴν περιτομήσιν, βόσκησιν, ποιμαν-
σιν καὶ κουράν τῶν ζώων καὶ κατόπιν θὰ
ἐπιδιοθῇ εἰς τὴν ὑφανσιν βαμβακερίνων, μαλ-
λίνων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων διὰ τὸν
ἄνδρα τῆς, διὰ τὰ τέκνα τῆς καὶ αὐτὴν.

Ἐκτὸς δὲ τούτων, τῶν ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου
ἐπαναλαμβανομένων κατ' ἔτος ἐργασιῶν τῶν
ἡμετέρων εἰς τὰ χωρία καὶ κομοπόλεις γυναι-
κῶν, ἀπὸ πολλοῦ περιέχονται τὰ μέρη
ταῦτα κυρίως οἱ Ἰσραηλίται καὶ Ἀρμένιοι
καὶ ἄλλοι καὶ δίδουσιν ἐργασίας ὑφαντουρ-
γικῆς καὶ πλεκτικῆς κλπ. μετὰ μικρὰ ἡμερο-
μίσθια, τὰς ὁποίας προθύμως ἐκτελοῦσιν αἱ
γυναῖκες.

Ἐπίσης πανταχοῦ ὅπου ἐγένοντο ἐργοστά-
σια, προθύμως προσήλθον καὶ ἐργάζονται καὶ
αἱ κόραι καὶ αἱ χήραι καὶ αἱ ἑγγαμοί.

Ἐπομένως καὶ αἱ ἡμέτεραι γυναῖκες τῶν
χωρίων καὶ κομοπόλεων, ὅπως καὶ αἱ Εὐρω-
παῖαι, διακρίνονται καὶ ὡς οἰκοκυραὶ, κύριον
σκοπὸν αὐτῶν θεωροῦσαι ὅλην τὴν ἐργασίαν
τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, ὡς
ἐπίσης καὶ φυσικὸν μέλημα αὐτῶν θεωροῦσι
νὰ βοηθήσωσι τὸν ἄνδρα εἰς τὰς ἐργασίας
αὐτοῦ, ἔν δὲ ἔχουσι καιρὸν, νὰ ἐκτελῶσι καὶ
ἄλλας προσοδοφόρους ἐργασίας, εἴτε ἐντός,
εἴτε ἐκτὸς τοῦ οἴκου.

Ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὰς πόλεις καὶ μεγαλο-
πόλεις.

Αἱ μὲν κατώτεραι καὶ πενόμεναι τάξεις
ἐργάζονται, καὶ δὴ εἰς βαρύτερα ἐπαγγέλ-
ματα, ὡς πλύντριαι, σιδηρώτριαι, ὑπηρετριαί
κλπ., ἐκτελοῦσι δὲ συγχρόνως καὶ πάσαν τὴν
οἰκιακὴν ἐργασίαν ὡς οἰκοκυραὶ. Ἐπίσης
ἐργάζονται ἐν τῷ οἴκῳ, λαμβάνουσαι ἐργασίας
κεντήματος, ραψήματος, πλεκτικῆς κλπ., μετα-
βαίνουσι δὲ προθύμως, καὶ κυρίως τὰ κοράσια,
εἰς διάφορα ἐργοστάσια καὶ καταστήματα καὶ

εἰς οἰκογενεῖας μετὰ δωδεκάωρον καὶ δεκατε-
τράωρον ἔργασίαν, γνωστὸν δὲ ὅτι τὰς πλυν-
τρίδας, τὸ πλεῖστον τῶν μεγάλων κυριῶν,
ὑποβάλλουσι καὶ εἰς δεκαοκτάωρον ἐργασίαν.

Ἡ ἀνωτέρα παρ' ἡμῖν, ἡ πλουσία δηλ.,
τάξεις περιορίζεται εἰς τὰ τοῦ οἴκου. Ἐν τῇ
μεσαίᾳ, ἡ ὁποία ἐργάζεται ἐν τῷ οἴκῳ ὡς
οἰκοκυρά, πολλαχοῦ βλέπομεν, ὅτι ἐργάζεται
ἐπίσης καὶ εἰς προσοδοφόρους ἐργασίας, ποσο-
λαμβάνουσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατ' οἶκον
ξένας ἐργασίας, ραπτικῆς, κεντητικῆς, πλε-
κτικῆς κλπ., ἐργαζομένη καὶ ἔξω τοῦ οἴκου
ὡς διδασκάλισσα γραμμάτων εἰς σχολὰς καὶ
κατ' οἶκον ὡς διδασκάλισσα μουσικῆς, ζωγρα-
φικῆς, ὡς παιδαγωγός, ὑπάρχουσι δὲ καὶ
παραδείγματα, καθ' ἃ ἡ γυνὴ τῆς μέσης τά-
ξεως ἐργάζεται ἐν τῇ ἐργασίᾳ τοῦ ἀνδρός.

Ὁμολογητέον ὅμως, ὅτι, μεθ' ὅλην τὴν
τοιαύτην διάθεσιν, ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἐρρι-
ζωμένη ἰδέα τις, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐντροπὴ
θεωρεῖται ἡ ἐργασία τῆς γυναικὸς τῆς μεσαίας
τάξεως τοῦλάχιστον διὰ τινὰ ἐπαγγέλματα.
Περιφρονεῖται δὲ καὶ κατακρίνεται καὶ ὁ
ἄνθρωπος ὡς μὴ δυνάμενος νὰ συντηρήσῃ τὴν
οἰκογένειαν, ὡς καὶ ἡ ἐργαζομένη γυνὴ κατη-
γορεῖται τοῦλάχιστον ὡς πτωχὴ καὶ ἐνδεής.
Καὶ ἔνεκα τούτου ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ἀναφαί-
νονται τὰ πολλαπλὰ παραδείγματα, κατὰ τὰ
ὁποῖα οἱ ἄνδρες φαίνονται βασιάζοντες ὅλον
τὸ βάρος τῆς οἰκογενεῖας, περιοριζομένων
τῶν γυναικῶν μόνον εἰς τὴν οἰκιακὴν ἐπιτή-
ρησιν.

Ἐπομένως ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν Εὐρω-
παίων καὶ τῶν ἡμετέρων γυναικῶν ἔγκειται
εἰς τὸ ὅτι ἡ πρόληψις τῆς ἐντροπῆς πρὸς
ἐργασίαν τῶν γυναικῶν τῶν μεσαίων τάξεων
τῶν πόλεων καὶ μεγαλοπόλεων εἶναι εἰς τὸς
ἰδικὰς μας γυναῖκας πλέον ἐρριζωμένη.

Δὲν εἶναι ὅμως ἔμφυτον σφάλμα τῆς φυλῆς·
ἐξ ἐναντίας καὶ ἡ πλουσία Ἑλληνὶς τῶν πό-
λεων ἔχει τὴν ἀγάπην τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ τὸ
κακὸν προέρχεται, διότι ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγέλ-
ματος διδασκαλίας δὲν ἐμορφώθησαν ἡ δὲν
ἐτιμῆθησαν ὅπως πρέπει ἐπαγγέλματα ἄλλα,
τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐκτελέσῃ χωρὶς νὰ ἐντρέ-
πεται καὶ χωρὶς νὰ περιφρονῇται ἡ γυνὴ τῆς
μεσαίας τάξεως τῶν πόλεων ἡμῶν.

Δέον δ' ἐπίσης ν' ἀρθῇ καὶ ἐκριζωθῇ ἡ
ἰδέα τῆς ἐντροπῆς καὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς
ἐργαζομένης γυναικὸς ὡς πτωχῆς.

Μία διαφορὰ ἐπίσης μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν
Εὐρωπαίων εἶναι, ὅτι παρ' ἡμῖν δὲν ἐφί-
νησαν ἀκόμη, ἐκτὸς μικροκρουσμάτων, αἱ ἀπαι-
τήσεις τῶν γυναικῶν τοῦ νὰ λάβωσι μέρος εἰς
ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα τῶν ἀνδρῶν καὶ δὴ καὶ
εἰς τὴν πολιτικὴν.

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν Β' ἐρώτησιν, περι-
ορίσθην ν' ἀναπτύξω τὰ τῆς συγκρίσεως
τῆς ἡμετέρας καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς γυναικὸς
ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἐργατικότητος ἐντὸς τοῦ
οἴκου καθὼς καὶ εἰς ἄλλας προσοδοφόρους
ἐργασίας πρὸς βοήθειαν τοῦ ἀνδρός καὶ τὰ
ἔξοδα τῆς οἰκογενεῖας. Ὅπως δὲ ὅμως,
ἐπειδὴ ἡ Α' ἐρώτησις, ἡ ὁποία μᾶς ἀπα-
σχολεῖ, ἐτίθη μετὰ γενικὸν χαρακτήρα, σημειῶ
ὅτι ἡ Ἑλληνὶς καὶ εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις
διακρίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς πιστὴ καὶ
ἀφροσιωμένη σύζυγος, πιστὴ εἰς τὴν τιμὴν τῆς
οἰκογενεῖας καὶ τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν,
ἴση καὶ ὁμότιμος καταδεικνυμένη πρὸς τὰς
ἐν Εὐρώπῃ συναδέλφους τῆς, καὶ ἰδίᾳ πρὸς
τὰς γυναῖκας τῶν ἑθνῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι

τὸν συζυγικὸν καὶ τὸν οἰκογενειακὸν βίον ἔχουσιν ὡς κύριον μέλημα τῆς γυναικός.

Ὡς οἰκοκυρὰ δ' ἐπίσης διακρίνεται ἴση καὶ ἐφάμιλλος, φύσει καὶ παναρχαϊόθεν φέρουσα τὴν ἀφροσύνην καὶ τὴν ἀγάπην εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον καὶ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων. Ἐάν ποῦ παρατηρηθῇ ἐκτροχίασις, τοῦτο ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν, προερχομένην εἴτε ἀπὸ κοιντομυαλῆς, εἴτε ἀπὸ ἡμιμάθειας καὶ τάσιν πρὸς μίμησιν ἐνίων διεφθαρμένων οἰκογενειῶν τῶν μεγάλων δῆθεν παρ' ἡμῖν τάξεων τῶν πλουτοκρατικῶν κοινωνιῶν μας.

Β'.

Ἡ θέσις τῆς Β' ἐρωτήσεως εἶναι περίεργος. Προϋποθέτετε ἄρα γε ὅτι διόλου δὲν ἐργάζονται αἱ γυναῖκες μας;

Οἱ αἰῶνες ἐπαναλαμβάνονται καθ' ὅρισμένους ἐξελίξεις ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων ἐπομένως πολλὰ ἔχει νὰ λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψει διὰ ν' ἀπαντήσῃ. Εὐτυχῶς ὅμως ἐκ τῆς φράσεως τοῦ ἐρωτήματος εἰς τὸν σημερινὸν αἰῶνα, καταλαμβάνομεν ὅτι τοῦτο τίθεται ἀπὸ ἀπόψεως πλουτολογικῆς. Ἀλλ' ὁ σημερινὸς αἰὼν πᾶσαν ἐργασίαν ἐκτιμᾷ πλουτολογικῶς εἰς ἀξίαν χρυσοῦ, καὶ ἐπομένως, διὰ νὰ λυθῇ ἀκριβοδικαίως τὸ ζήτημα, δεόν νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ ἡ ἐν τῷ οἴκῳ ἐργασία τῆς γυναικός κατὰ τοὺς κανόνας τῆς πλουτολογίας. Κατὰ τὴν πλουτολογίαν λοιπόν, δεόν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ γυνή, καὶ ἰδίᾳ ἡ μήτηρ, καὶ εἰς μετρίαν ἐπὶ πλούτῳ οἰκογενεῖαν προσφέρει ἐργασίαν κατὰ μῆνα ἀξίας 5 ἢ 10 λιρῶν καὶ πλέον, διότι ἂν ἔλειπεν αὕτη, ὁ σιζυγος θὰ ἐμίσθου καὶ παιδαγωγὸν ἢ τροφόν, διὰ τὰς ὁποίας θὰ ἐδαπάνῃ διὰ τροφήν, διὰ μισθοδοσίαν καὶ ἄλλα ἴσον καὶ περισσότερον ποσόν.

Προσθέσωμεν, ὅτι παρ' ἡμῖν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἀνὴρ λαμβάνει πολλὴν ἢ ὀλίγην προῖκα ἐκ τῆς γυναικός, διὰ τῆς ὁποίας ἡ γυνὴ συμβάλλει καὶ χρηματικῶς εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ οἴκου. Ἐπομένως πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει καὶ πλουτολογικῶς, καὶ ἐν τῇ ἐκτίμησιν, ὅτι, ἐπειδὴ ταῦτα δὲν ἀρκοῦσι, δεόν νὰ συνεισφέρῃ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ οἴκου ἐκτὸς τῶν ἀνεκτιμήτων ὑπηρεσιῶν τῆς ὡς μητρὸς καὶ οἰκοκυρᾶς, ἐκτὸς τῆς προῖκός της, καὶ διὰ τακτικῆς ἄλλης ἐργασίας φανερώς προσοδοφόρου.

Μὴ λησμονῶμεν ὅμως, ὅτι ἡ γυνή, ὡς σύζυγος, δεόν νὰ ὑποστῇ τὰ βάρη τῆς παιδοποιίας, τῆς γαλουχίας, τῆς αποκλειστικῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων ὡς παιδοτρόφου καὶ παιδαγωγοῦ μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 7 ἐτῶν. ἐπίσης δεόν νὰ ὑποστῇ τὰ βάρη τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ διευθύνσεως μετὰ τοῦ σχολείου τῆς περαιτέρω αὐτῶν ἀνατροφῆς, νὰ μεριμνήσῃ δὲ συγχρόνως καὶ περὶ ὅλης τῆς διοικήσεως τοῦ οἴκου. Ὅποιοι καὶ ὅποιοι οἱ κόποι, ὅταν πολλαπλασιασθῶν μάλιστα τὰ τέκνα, κατὰ ἓν ἢ δύο ἔτη ἀπ' ἀλλήλων διαφέροντα!

Κατόπιν τῶν τοιούτων καθηκόντων, εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ καιρὸν καὶ δι' ἄλλας ἐργασίας, ἀπαιτούσας ὥρας, καὶ ὥρας πολλὰς, διὰ νὰ εἶναι προσοδοφόρος;

Ἐπιτρέπουσι τὸ τοιοῦτον αἱ σωματικαὶ αὐτῆς δυνάμεις;

Εἶναι δίκαιον διὰ τὸν ἄνδρα, τὸν λαμβάνοντα τὴν ἐργασίαν καὶ προῖκα ἀπὸ τὴν γυναῖκα, νὰ ζητῇ καὶ ἄλλην ἐργασίαν, ἐπὶ βλάβῃ τῆς υἱείας καὶ τῶν μητρικῶν αὐτῆς καθηκόντων ἐπὶ τῶν τέκνων του;

Καὶ ὅμως εἰς μὲν τὰ χωρία καὶ τὰς κωμοπόλεις ἡ ἀδικία αὕτη ἀπ' αἰῶνων γίνεται, ἐν πολλοῖς δ' ἐπίσης καὶ εἰς τὰς πόλεις, διότι πολλαὶ γυναῖκες κρύπτει ἢ καὶ φανερὰ ἐκτελοῦσι καὶ ξένας προσοδοφόρους ἐργασίας.

Τίς ὅμως κατέγινε παρ' ἡμῖν καὶ ἠρώτησε ποῖαι αἱ γινόμεναι βλάβαι ἐνεκα τῆς τοιαύτης καταδίκης τῆς γυναικός εἰς τὰ ἄτομα, εἰς τὰς οἰκογενεῖας καὶ τὰ ἔθνη;

Πόσαι γυναῖκες προῶς τίκτουναι κινδυνεύουσι; Καὶ πόσα τοιαῦτα τέκνα ἀποθνήσκουσι, διότι αἱ γυναῖκες ἀναγκάζονται νὰ ἐργάζωνται μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ τοκετοῦ;

Πόσαι γυναῖκες εἰς ἀνιάτους καὶ χρονίας ἀσθενείας ὑποκύντουσι, διότι ὡς τάχιστα κατέρχονται τῆς κλίνης τῆς λοχείας διὰ νὰ ἐργασθῶσι;

Πόσα τέκνα ἀποθνήσκουσι, διότι δὲν θηλάζονται, ἢ κακῶς καὶ ἀτάκτως θηλάζονται ἀπὸ τὴν ἐγκαταλείπουσαν τὸν οἶκον δι' ἐργασίαν μητέρα;

Πόσας σωματικὰς φθορὰς καὶ ναυάγια δὲν βλέπομεν καθ' ἑκάστην καὶ ποῖαν θνησιμότητα καὶ ἡθικὴν διαφθορὰν τῶν βρεφῶν καὶ παιδίων τῶν μητέρων, τῶν ἐργαζομένων ἐκτὸς τοῦ οἴκου!

Ποῖαι δὲ καὶ ὅποσαι αἱ ἐκ τῶν τοιούτων κακῶν κοινωνικαὶ καὶ ἐθνικαὶ βλάβαι;

Ὅτι δὲ μεγάλαι αἱ τοιαῦται βλάβαι κατεδείχθησαν καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ, ἀπὸδειξίς τὸ πλῆθος τῶν νόμων καὶ μέτρων καὶ θεσμῶν, τοὺς ὁποίους κυβερνητικῶς καὶ ἰδιωτικῶς ἔγραψαν καὶ ἰδρυσαν πρὸς ἀντιμετώπισιν αὐτῶν. Καὶ ἐν τούτοις τὸ κακὸν καὶ αὐτόθι μέγα καὶ δυσθεράπευτον.

Ἐπομένως τὴν γυναῖκα ὡς μητέρα καὶ οἰκοκυρὰν δεόν νὰ μὴ τὴν παραφορτόνωμεν καὶ νὰ μὴ ζητῶμεν παρ' αὐτῆς καὶ ἄλλας ἐργασίας, διότι καὶ σωματικῶς ἀδύνατον καὶ ἀδικον, φέρει δ' ἀλλαχόθεν ἀντιστοίχους βλάβας μεγάλας καὶ ἐμμέσους καὶ ἀμέσους, τὸς ὁποίας, ἐὰν θελήσωμεν πλουτολογικῶς νὰ ὑπολογίσωμεν, θὰ ἴδωμεν, ὅτι ἀνέρχονται εἰς περισσότερα ἑκατομμύρια, παρ' ὅσα θὰ παρήγαγεν ἡ μήτηρ ἐργαζομένη καὶ ἄλλως.

Μὴ λησμονῶμεν ἐπίσης, ὅτι ὁ σιζυγος, κερδίζων, δὲν δαπανᾷ ὅλα διὰ τὸν οἶκον αὐθαιρέτως ἐν ὅσῳ ζῇ δαπανᾷ καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ θέλει, ἐνῷ ἡ προῖξ δὲν ἀνήκει παρ' ἡμῖν εἰς τὴν γυναῖκα, οὔτε τὸ εἰσόδημα αὐτῆς, πᾶν δ' ὅ,τι κερδίζει καὶ διὰ τῆς ἐργασίας, ὁ ἀνὴρ, ὡς ἰσχυρός, τὰ λαμβάνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅλα, ἐὰν δὲ ἐξ αἰτίας τῆς γυναικός γίνῃ διαζυγιον, ῥίπτεται αὕτη εἰς τὰς ὁδοὺς, χωρὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα οὔτε ἐπὶ τῆς προῖκός της, ὅταν ὑπάρχωσι τέκνα.

Πιστεύω ὅτι ὁ κ. Γ. Ἀποστολίδης, ὡς εἰδικὸς μάλιστα διὰ τὰ διαζύγια, πολλάκις ἀνεγνώρισε τὴν τοιαύτην ἀδικίαν καὶ ἐπομένως τοῦλάχιστον διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται δικαιοσύνη διὰ τὴν γυναῖκα.

Τὸ σπουδαιότερον ἐπιχείρημα τῶν ζητούντων καὶ τὴν τοιαύτην ἐργασίαν τῆς γυναικός εἶναι τὸ ζήτημα τῶν ἐνηλίκων κορασίων, τῶν γεροντοκορῶν καὶ τῶν τοιούτων ἀδελφῶν, θείων κλπ., αἱ ὁποῖαι, μὴ ἐργαζόμεναι, μένουσιν εἰς βάρος τῶν πατέρων, ἀδελφῶν, ἀνεψιῶν ἐγγίμων ἢ μὴ, δυσκολεύουσι δ' οὕτω τὰ τῆς ἐπαρκούς συντηρήσεως τῆς οἰκογενείας, τῶν ὁποίων πολλοὶ ἄνδρες ἀναγκάζονται νὰ μένωσιν ἄγαμοι.

Δὲν πιστεύω ἢ ἐρώτησις νὰ περιλαμβάνῃ

καὶ τὴν συντήρησιν τῶν γονέων, διότι ἀδικος καὶ ἀναξία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἡ ἄρνησις τῆς συντηρήσεως τῶν γονέων, καὶ δὴ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι, πλουτολογικῶς ἐπίσης, εἰς τὰς οἰκογενεῖας κυρίως τῶν μεσίων τάξεων, αἱ κόραι, γεροντοκόραι καὶ θεῖαι προσφέρουσιν ὑπηρεσίαν οἰκιακὴν, διὰ τὴν ἑλλειψιν τῆς ὁποίας θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη ὑπηρετορίας καὶ παιδαγωγοῦ, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι βάρος ἢ συγκατοίκησις μετ' αὐτῶν. Ὑπάρχουσι δὲ παραδείγματα, κατὰ τὰ ὁποῖα τοιαῦται κόραι καὶ θεῖαι καὶ ἀδελφαὶ διὰ τῆς ἐργασίας, τῶν ἔσωσαν καὶ διετήρησαν καὶ γονεῖς καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ ὄρφανους ἀνεψιούς, καὶ τὰ τοιαῦτα παραδείγματα παρ' ἡμῖν δὲν εἶναι ὀλίγα.

Δὲν εἶναι δ' ὀλίγα, διότι, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, ἡ διάθεσις πρὸς ἐργασίαν τῆς γυναικός παρ' ἡμῖν ὡς καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχει, ἀλλ' ἐντροπή τις καὶ πρόληψις καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ἐμποδίζει, ὅχι ὅμως εὐτυχῶς ὅλας, ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐργασίας.

Ἐπομένως ἀνευ συζητήσεως καὶ ἐπιχειρημάτων τοῦτο εὐκόλως αἴρεται καὶ δεόν τὸ ἔθνος νὰ φροντίσῃ νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸ τῆς παιδείας τῶν γυναικῶν, ὀρίζον σπουδὰς καὶ ἄλλων ἐπαγγελμάτων ἀξιοπρεπῶν διὰ τὰς τάξεις ταύτας, καὶ οὕτως αἱ τοιαῦται κόραι, αἱ μὴ νυμφευόμεναι, θὰ ἐργάζωνται, προσφέρουσαι τὸν ὀβολόν των διὰ τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας, ἢ δὲν θὰ φοβῶνται ἐὰν ὁ ἀδελφός των νυμφευθῇ, διότι θὰ δύνανται νὰ ζῶσι διὰ τῆς ἐργασίας των καὶ μόναι.

Εἶναι δὲ μεγάλη ἀνάγκη, ὅπως αἱ γυναῖκες μαζί με τὴν γενικὴν μόρφωσιν καὶ τὰς γνώσεις τὰς ἀπαιτούμενας διὰ μητέρα καὶ οἰκοκυρὰν τελειοποιῶνται καὶ εἰς ἓν ἐπάγγελμα, ὥστε καὶ ὡς κόραι νὰ συνεισφέρωσι καὶ ὡς ἔγγαμοι ἐν ὥρᾳ δυστυχίας καὶ ὡς χῆραι μητέρες νὰ σώσωσι καὶ ἑαυτὰς καὶ τὰ τέκνα των.

Ἀποῦ τέλος πάντων δεόν νὰ ἐργάζεται ἡ γυνή, ἀνάγκη νὰ μελετηθῶσι καὶ ὅσοι νόμοι καὶ θεσμοὶ ἐν Εὐρώπῃ ἐγένοντο πρὸς βοήθειαν τῶν γυναικῶν καὶ οἱ ἄνδρες ἐπίσης ν' ἀνατρέφονται καταλλήλως, ὥστε νὰ σέβωνται τὴν νέαν γυναῖκα πλεότερον καὶ νὰ μὴ κυνηγῶσιν αὐτὴν διὰ μυρίων τεχνασμάτων καὶ δολοπλοκιῶν καὶ διαφθείροντες αὐτὴν νὰ τὴν κλωτσῶσιν εἰς τὴν μὴ ἐντιμον ὁδόν, ῥίπτοντες πᾶσαν τὴν εὐθύνην τῆς ἀτιμίας καὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ τέκνου των εἰς αὐτήν.

Δεόν ἐπίσης διὰ καταλλήλου διδασκαλίας νὰ θεραπευθῇ ἡ πρόληψις τῆς ἐντροπῆς ἀπὸ τε τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ νὰ μὴ περιφρονῇται ἡ ἐργαζομένη γυνή.

Ἐπομένως διὰ τὴν Β' ἐρώτησιν λέγομεν, ὅτι παρ' ἡμῖν ζήτημα τοῦ νὰ ἐργασθῇ ἢ ὄχι ἡ γυνή κυρίως δὲν ὑπάρχει.

Ἐν τῇ ἑλληνικῇ φυλῇ ὑπάρχει διάθεσις καὶ ἐλύθη τὸ ζήτημα δικαίως ἢ ἀδίκως τοῦ νὰ ἐργάζεται ἡ γυνή καὶ ὡς οἰκοκυρὰ καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας· μόνον εἰς τὰς μὴ εὐπορούσας οἰκογενεῖας τῆς μεσαίας τάξεως ὑφίσταται ἡ ἐντροπή ὅχι τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ τῆς κατακρίσεως τῆς κοινωνίας, ὅτι ἐργάζονται, καὶ ὅτι εἶναι ἀπλοὺν ζήτημα μορφώσεως καὶ μέσων προλήψεως ἐπίσης τῶν κυνδύνων, τοὺς ὁποίους παρ' ἡμῖν ἐκ πολλῶν λόγων διατρέχει ἡ ἐργαζομένη ἔξω τοῦ οἴκου γυνή.

Γ’.

Ἡ μελέτη καὶ ἀπόφρασις περὶ τῶν ζητουμένων λόγων ἀπαιτεῖ ἐπίσης γνώσεις καὶ μελέτας πολλὰς καὶ βαθεῖας.

Ἴσως οἱ μεγαλύτεροι τῶν φιλοσοφῶν ἤθελον δυσκολεῦσθαι ν’ ἀποφανθῶσι περὶ ὅλων τῶν αἰτίων τῆς τοιαύτης καταστάσεως.

Βεβαίως τὰ πνεύματα τῶν γυναικῶν ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τὴν ἀνισότητά τῶν νόμων διὰ τοὺς ἀνδράς καὶ τὰς γυναῖκας, ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτῆς ὡς συζύγου, ἀπὸ τὸν περιορισμὸν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει, ἀπὸ τὰς ὀλίγας προσόδους τῶν ἐπαγγελλμάτων, εἰς τὰ ὅποια τῇ ἐπιτρέπετο νὰ καταγίνῃ, ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων, καὶ ἀπὸ τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας φιλοσοφικὰς καὶ κοινωνικὰς θεωρίας, αἱ ὁποῖαι κινοῦν σήμερον τὰ πνεύματα καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ τὴν ἡλικίαν, τὴν ὁποίαν βλέπομεν σήμερον, ὥστε ἡ γυνὴ νὰ παλαίῃ πρὸς ἐπίδοσιν εἰς ἐπαγγέλματα, ἀπαιτοῦντα ὄχι μόνον ἀνάλογον τοῦ νευρικοῦ συστήματος δύναμιν καὶ ἰσορροπίαν, ἀλλὰ καὶ χρόνον μακρὸν καὶ πολὺν διὰ τὰς μελέτας καὶ τοὺς κόπους τῆς τε σπουδῆς καὶ τῆς ἐξασκήσεως τῶν τοιούτων ἐπαγγελλμάτων.

Ἄλλ’ εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν κοινωνικὴν πάλιν, ἐν πρᾶγμα δὲν λαμβάνεται ὑπ’ ὄψιν, ὅτι οἱ φυσικοὶ νόμοι περὶ διατηρήσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν εἶναι εὐκόλουν, οὔτε δυνατόν νὰ καταστραφῶσι.

Δὲν θέλω νὰ ὑποστηρίξω, ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι ἱκαναὶ νὰ σπουδάσωσιν ἐπιστήμης καὶ νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀλλὰ ποῖος θὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν παιδοποιίαν καὶ τὴν ἀνατροφὴν ὑγιῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν παίδων καὶ τὴν συγκρότησιν ἔθνων καὶ κοινωνιῶν ἀπὸ τοιούτους ἀνθρώπους;

Τὸ μέγα, τὸ ὑψηλὸν ἐπάγγελμα, τὸ τῇ γυναικὶ μόνῃ ἀνήκον, εἶναι ἡ γένεσις, ἡ διατροφή καὶ ἀνατροφή τοῦ ἀνθρώπου, χορηγηθὲν καὶ ἐμφυτευθὲν εἰς αὐτὴν ὑπ’ αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ.

Ἴσως νομίζουσιν, ὅτι τὰ καθηκόντα αὐτά, ἐκτὸς τοῦ πρώτου, ἡμποροῦν ν’ ἀνατεθοῦν εἰς τροφούς καὶ παιδαγωγούς, ἀλλὰ ποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸ τέκνον τὸ φίλτρον, τὴν θέρμην τῆς μητρικῆς ἀγκάλης, τὴν διαρκὴ φροντίδα, τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν αὐταπάρησιν τῆς μητρός; Μόνον τοιαύτη περιτοίησις μὲ τοιοῦτον φίλτρον καὶ τοιαύτην ἀγάπην δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀνθρώπου, λαμβανομένου ὑπ’ ὄψιν προσέτι, ὅτι ἀπαιτεῖται ὑγιὲς ὁργανισμὸς γυναικὸς διὰ νὰ θρέψῃ ἐπὶ 9 μῆνας καὶ γεννήσῃ τέκνον ὑγιές.

Ὅσον δ’ ἀφορᾷ ποῖον θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης χειραφετήσεως, βεβαίως θὰ ἐπέλθῃ βλάβη εἰς τὴν ὑγείαν τῆς ἀνθρωπότητος, διότι ἡ ἐκφυλιστικὴ τῶν τέκνων τῶν γεννωμένων ἀπὸ μητέρας καὶ πατέρας κοινωμένων καὶ τοὺς δύο κατὰ τὴν τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν, θὰ εἶναι ταχύτερα καὶ βαθύτερα.

Προσθέσατε δ’ εἰς ταῦτα τὰς βλάβας τὰς γενησομένης ἐξάπαντος ἀπὸ τὰς ξένας τροφούς καὶ παιδαγωγούς, αἱ ὁποῖαι θὰ θρέψωσι καὶ θ’ ἀναθρέψωσι τὰ παιδιά.

Προσθέσατε ἐπίσης καὶ τοὺς κινδύνους, σωματικοὺς καὶ ἠθικοὺς, διότι θὰ λείψῃ πλέον καὶ ἡ ἀπλὴ μητρικὴ ἐπίβλεψις ἐπὶ τῶν

τέκνων ἔνεκα τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀσχολιῶν τοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἐκ ὧς τούτου, θέλουσιν ἐπέλθῃ μεγάλαι μεταβολαὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ βίου καὶ τὴν οἰκογένειαν καθ’ ἑαυτὴν καὶ ὡς μονάδα τῆς κοινωνίας, καὶ ἐπομένως ἡ κοινωνία καὶ τὰ ἔθνη θέλουσιν ὑποστῆναι βαθυτάτην συγκλίνησιν, ἐκ τῆς ὁποίας θέλει ἐπελθεῖ κίνδυνος καὶ ἀνάγκη μεγάλων κοινωνικῶν μεταβολῶν.

Καλὸν λοιπὸν καὶ εὐεργετικὸν τὸ ὅτι παρ’ ἡμῶν δὲν εἰσῆλθεν ἡ τοιαύτη κατάστασις, διότι καὶ ἔργα μεγάλα κοινωνικὰ ἔχομεν νὰ ἐπιτελέσωμεν, ἀπαιτοῦντα τὴν οἰκογενειακὴν σταθερότητα καὶ ἰσχύν, καὶ τὴν διὰ τοιαύτης οἰκογενείας διάπλασιν ἔθνους καὶ κοινωνίας ἐχούσης μεγάλα καθηκόντα καὶ ἀποστολὴν.

Κοινωνικαὶ δ’ ἐπαναστάσεις βαθεῖαι καὶ ἐνδόταται καὶ χρόνιαι ἐν περιβάλλοντι ποικίλῳ καὶ μεταβλητῷ, ἐμπερικλείουσι κινδύνους μεγάλους καὶ φοβερούς διὰ τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἔθνων.

ΑΡΧΑΙΟΥΠΟΛΙΤΙΣ

Τὸ Γ’ καὶ Δ’ μέρος τοῦ ἐπανεισθέντος ἔργου.

Ἡ χειραφετήσις.

Γ’.

Μὲ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ποῦ ἀνεστάτωσε τὸ καθεστὼς ἐν Γαλλίᾳ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπῃ ὅλην ἠλλάξεν τὰς συνθήκας τοῦ πολιτικοῦ βίου, ἤρχισε καὶ μία οἰκονομικὴ ἐπανάστασις, ποῦ μετέτρεψε τοὺς ὅρους τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐργασίας, τὴν ὁποίαν προὐκίλεσαν αἱ μεγάλαι κατὰ τὸν δέκατον ἑνατον αἰῶνα ἐφευρέσεις. Ἡ ἀεμομηχανὴ ἀνακαλύπτεται τότε καὶ πρώτη ἡ ἐφαντικὴ ἀναγεννᾶται, λαμβάνει δὲ τοιαύτην ὥθησιν, ὥστε σήμερον ἐν Γαλλίᾳ νὰ χρησιμοποιεῖται ἐν ἑκατομμύριον ἀνθρώπων. Ἡ διὰ τῆς μηχανῆς παραγωγὴ γενικεύεται καὶ εἰσχωρεῖ εἰς κάθε κλάδον τῆς βιομηχανίας. Τὰ μηχανοποίητα ἀναπληροῦν τὰ χειροποίητα. Ἐπ’ ἀπειρον πολλαπλασιάζεται ἡ ἐργασία. Μία δὲ ἀπεριόριστος ὁρμὴ πρὸς τὸ πλουτίζειν καταλαμβάνει τὸν κόσμον. Ἐταιρεῖται ἰδιοῦνται μὲ τὸν σκοπὸν νὰ προμηθεύσων εἰς τὴν βιομηχανίαν κεφάλαια. Ἡ ταχύτης τῶν συγκοινωνιῶν τὴν ἐξυπηρετεῖ ἐπίσης. Ἐφευρέσεις μία προκαλεῖ δέκα ἄλλας καὶ ὁλονὲν νέαι ἀνάγκαι ἀναφύονται. Τότε λοιπὸν καὶ ἡ βιομηχανία ζητεῖ χεῖρα ἀπὸ παντοῦ. Οἱ ἀγροτικοὶ πληθυσμοὶ ἐγκαταλείπουν τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ συσσωρεύονται πέριξ τῶν ἐργατικῶν κέντρων. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ζητεῖ οὔτε δύναμιν, οὔτε σκῆψιν ἀπὸ τοὺς ἐργάτας, χρησιμοποιοῖ καὶ αὐτὰ τὰ πενταετῆ παιδιά. Τότε εἶναι ποῦ καὶ ἡ γυναῖκα παρακινεῖται νὰ ἐβγῇ ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς καὶ ν’ ἀρχίσῃ νὰ ἐργάζεται εἰς τὰ ἐργαστήρια. Τῆς προσφέρεται ἔξω χρηματικὴ ἀνταμοιβὴ τῆς ἐργασίας τῆς καὶ μὲ αὐτὰ τὰ χρήματα μπορεῖ νὰ προμηθευθῇ τὰ προϊόντα, ποῦ ἡ αὐτὴ πάλιν βιομηχανία βάζει εἰς τὴν διάθεσίν τῆς καὶ ἰκανοποίησιν οὕτω τὰς νέας ἀνάγκας, ποῦ ἔχουν γίνοι ἔνεκα τῆς πληθύνσεως καὶ τῆς εὐθηνίας τῶν.

Ἡ ἄλματικὴ τῆς βιομηχανίας ἀνάπτυξις εἶχεν ὡς φυσικὸν ἀποτέλεσμα καὶ τοῦ ἐμπορίου τὴν επέκτασιν ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ γυναῖκα εἶχε νέον πεδίου ἐργασίας. Εἰς τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα τῆς Εὐρώπης ἐγιναν αἱ γυναῖκες ταμίαι, ἐπιστάτριαι, πωλήτριαι, γραμματεῖς. Διότι ἡ ἐργασία δὲν ζητεῖται μόνον ἀπὸ τῶν ἐργατικῶν πτωχόκοσμον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας τάξεις. Ἡ εἰσχωρήσις τῆς δὲ αὐτῆς συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ γενικευθῇ ἡ συνήθεια νὰ λαμβάνουν αἱ γυναῖκες ἐπαγγελματικὴν παιδείαν.

Ὅταν δὲ ἤρχισεν ἡ γυναῖκα νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς, ἡ βιομηχανία ἀνεπλήρωσε τὴν ἑλλειψίν τῆς ἐκεῖ καὶ ὀλίγον κατ’ ὀλίγον τῆς ἐπρομήθευσεν «ἐτοιμα» τὰ πάντα, ὥστε νὰ μὴν ἀποφαίνεται τόσον ἡ ἀπουσία τῆς.

Ἡ βιομηχανοποίησις τῶν χρειῶν τοῦ σπητιοῦ, ἂν καὶ ἦτο ἀρχικῶς συνέπεια τῆς ἐργασίας τῆς γυναικὸς, τώρα ὁμως εἶναι μία αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν, ἐπειδὴ δὲν ἔχει νὰ κάμῃ εἰς τὸ σπῆτι τῆς πολλὰ, τὴν ἐλκύει ἡ ἔξω ἀνταμειπτικὴ ἐργασία.

Εἰς τὸ πρῶτόν μας κεφάλαιον, εἶδομεν ὅτι ἡ ἀξία τῆς γυναικὸς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν ἐργασίαν τῆς, δι’ αὐτό, τώρα ποῦ ἀριθμεῖ, ἐν Εὐρώπῃ, χρόνια ἐργασίας καὶ δροσέως ἐξωτερικῆς, εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ δύναται ν’ ἀναλάβῃ οἰανδήποτε ἐργασίαν θέλει, χωρὶς ν’ ἀπαντήσῃ ἀντίστασιν ἀπὸ παλαιᾶς κοινωνικᾶς προλήψεως.

Ἀνάπτυξις καλπάζουσα τῆς βιομηχανίας, βιομηχανοποίησις τῶν χρειῶν τοῦ σπητιοῦ, παιδείσις τῆς γυναικὸς καὶ ἀνεξαρτησία τῆς, αὐτοὶ εἶναι κυρίως οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους αἱ γυναῖκες ἐν Εὐρώπῃ ἐπιδίδονται εἰς εὐρείαν κλίμακα εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα.

Δ’.

Ποῖα θὰ εἶναι τώρα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς χειραφετήσεώς τῆς; Διὰ νὰ τὰ προῖδωμεν ἀσφαλέστερον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκογένειαν, ἃς μᾶς ἐπιτραπῇ πρῶτον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ συνοχὴ τῆς οἰκογενείας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει ἡ γυναῖκα ἐν αὐτῇ. Καὶ ἐὰν μὲν θεωρῆται ὡς ὅν ὑποδεέστερον ἀπὸ τὸν ἄνδρα, τὸ εἶδος τῆς οἰκογενείας εἶναι τότε καὶ κατώτερον. Ἐὰν ὁμως ἀποβλέπωμεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, ὅταν καταφθάσῃ δηλαδὴ τὸν ἄνδρα εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἐκμηδενισθῇ ἡ ἐξουσία τοῦ ὡς φυσικοῦ ἀρχηγοῦ, τότε καὶ οἱ οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ χαλαροῦνται. Νομίζει κανεὶς ὅτι, τότε μόνον ὑπάρχει ἡ ποθητὴ ἁρμονία τῆς οἰκογενείας, ὅταν, χωρὶς νὰ εἶναι ἴση πρὸς τὸν ἄνδρα, ἡ γυναῖκα εἶναι μὲ αὐτὸν ἰσότητος· ὅλος ὁ κόσμος τὴν σέβεται καὶ ἐκείνη σέβεται τὴν θέλησιν καὶ ἀρχὴν τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἡ ρωμαϊκὴ οἰκογένεια ἦτο ὁ τύπος τῆς τοιαύτης ἡνωμένης οἰκογενείας. Ἐκεῖ λοιπὸν καὶ ἡ γυναῖκα ἐκτιμᾶται ἀπὸ ὅλους, ἂν καὶ ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τοῦ pater familias.

Γνωρίζομεν εἰς πόσον διαφορετικὰς βάσεις στηρίζεται ἡ μουσουλμανικὴ οἰκογένεια, ὅπου ἡ γυναῖκα κατέχει θέσιν πολὺ ὑποδεεστέραν ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀθηναϊκὴν οἰκογένειαν, ὅπου ἠδύνατο κανεὶς νὰ εἰπῇ πρὸς τὸν ἀτεκνον σύζυγον: «Σὺ νῦν τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα, ἐπεὶ τε οὐ τίττει, ἔξω, ἄλλην δὲ γῆμαι», ὁ ἄνδρας τὰς πνευματικὰς τῆς γυναικὸς χάριτας τὰς ζητοῦσεν εἰς τὰς ἐταῖρας· τὸ

δὲ εἰς τὸν γυναικονίτην κλείσιμον τῆς γυναικὸς δὲν τὴν ἠμποδίζει νὰ ἀνοίγῃ τὰς πύλας τοῦ εἰς τοὺς Ἑρατοσθένους. Εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἡ γυναῖκα ἦτο ἐντελὴς ἀνεξάρτητος, δὲν ὑπῆρχε, κατὰ τὸν κ. Maspero, οἰκογενειακὴ ζωὴ. «Ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα δὲν ἦρχοντο εἰς τὸ σπῆτι, παρὰ διὰ νὰ φάγουν καὶ νὰ κοιμηθῶν». Αὐτὰ ἔπρπτον αἱ μούμαι. Οἱ δὲ ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων σημερινοὶ Ἀμερικανοὶ χωρίζονται εὐκολώτατα διὰ 2, 3, 6 μῆνας, ὁ καθεὶς τῶν ἀκολουθεῖ ἕνα χωριστὸν δρόμον ἐργασίας ἢ διασκέδασης.

Τὸ πρῶτον συμπέρασμα μας λοιπὸν θὰ εἶναι, ὅτι ἡ μεγάλη ἀνεξαρτησία, τὴν ὁποῖαν δίδει εἰς τὴν γυναῖκα ἡ ἐργασία της, χαλαρώνει τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμούς. Μόλις δὲ ἐρημωθῇ ἡ ἐστία, ἀμέσως αὐξάνει καὶ ἡ θνησιμότης τῶν παιδιῶν. Κατὰ τὸν γαλλοπρωσικὸν πόλεμον εἰσῆλθε τρομερὰ οἰκονομικὴ κρίσις εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ βάμβακος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ἡ θνησιμότης τῶν Ἀμερικανοπαίδων ὀλιγώστευσεν ἐλαισθητῶς, καθὼς ἀναφέρει ὁ Γερμανὸς Βέβελ. Αἱ μητέρες εἶχον ἐγκαταλείψει τὸ ἐργαστήριον, ἐπανέλθει εἰς τὴν ἐστίαν καὶ ἐφρόντιζον περισσότερον διὰ τὰ παιδιὰ τῶν.

Ἐπειτα ἡ ἀνεξαρτησία τῆς γυναικὸς αὐξάνει τὴν ἐγκληματικότητα τὴν ἰδικήν της καὶ τὴν τοῦ ἀνδρός. Κατὰ τὸ 1905 εἰς 100,000 ἐγκληματίας γυναῖκας, ὕπανδροι ἦσαν 213, ἀνύπανδροι 135, 169 ἦσαν χῆραι ἢ χωρισμέναι. Εἰς 100,000 κακούργους ἄνδρας, 703 ἦσαν ὕπανδροι, 1990 ἀνύπανδροι καὶ χῆραι ἢ διαζευγμέναι 1584. Ἡ γυναικεία ἐγκληματικότης εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλειτέρα εἰς τὰς βιομηχανικὰς πόλεις, παρὰ εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Εἶναι ἀξία λόγου εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρατηρεῖ ὁ κ. H. Ellis, ὅπου ἡ γυναῖκα δὲν γνωρίζει ἄλλην σφαῖραν δράσεως ἔξω ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν». Εἰς τὴν βιομηχανικὴν Μόσχαν ἔξ' ἄλλου, τὰ περισσότερα κακουργήματα διαπράττονται ἀπὸ γυναῖκας (Granier, ἡ ἐγκληματίας γυνή, σελ. 29).

Αἱ στατιστικαὶ μᾶς δεικνύουν προσέτι, ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐγκληματικότητα καὶ τὴν θνησιμότητα τῶν παιδιῶν, αὐξάνει καὶ ἡ θνησιμότης τῶν ἐν ἡλικίᾳ ὄντων, πρὸ πάντων δὲ τοῦ ἀνδρός. Κυρίως εἰς αὐτὸν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ οἰκογένεια. Πληγωμένος ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς περισπασμούς, ἐπουλῶνει ὀλίγον τὰς πληγὰς του εἰς τὸ σπῆτι του καὶ ἀντλεῖ δύναμιν καὶ θάρρος διὰ τὴν ἐπαύριον.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἄμεσα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα διδασκόμεθα ἐκ τοῦ παρόντος.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ πειρὸ μεμακρυσμένα καὶ ἀντιδοτικὰ τῶν προηγουμένων, ἰδοὺ τί κανεῖς δύναται νὰ προῖδῃ: «Ὅταν τὸ πρῶτ' ὁ πατέρας θὰ πηγαίνει εἰς τὴν ἐργασίαν του καὶ ἡ μητέρα εἰς τὴν ἰδικήν της, τὸ κράτος θὰ παραλαμβάνῃ τὰ ἔρρημα παιδιὰ καὶ θὰ τὰ ἀνατρέφῃ ὅπως ἐκεῖνο γνωρίζει, δηλαδὴ σύμφωνα μὲ τὰ προγράμματα καὶ τὰς μεθόδους, ποῦ θὰ τοῦ ἔχουν ὑποδείξει οἱ σοφοὶ του, καὶ αὐτὸ μόνον του θὰ προετοιμάξῃ τοὺς πολίτας τοῦ μέλλοντος. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἰδέα, τὴν ὁποῖαν ἐκθέτει ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ του, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν: δὲν θ' ἀνέχουν αὐτὰ εἰς τὴν οἰκογένειαν ἄλλοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θὰ τὰ δίδουν τὰς ἡθικὰς τῶν ἀρχῶν.

Οἱ δὲ νόμοι τοῦ μέλλοντος θὰ παρέχουν ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὴν γυναῖκα διὰ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας της ὁλοκλήρου καὶ

οὐχὶ μόνον τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας της. Διὰ νὰ μὴν ἐπέρχεται δὲ σύγχυσις, θὰ δύναται ν' ἀνατεθῇ ἡ διαχείρισις τῶν δύο περιουσιῶν εἰς τὸν καταλληλότερον τῶν δύο συζύγων.

Ὁ χωρισμὸς θὰ ἐπέρχεται ἀπλῶς δι' ἀμοιβαίας συγκαταθέσεις, ὅπως τοῦτο ἤδη ἤρχισε καὶ γίνεται εἰς τὸν Νέον Κόσμον.

Πολλοὶ εἶναι ἐχθροὶ τῶν σουφραζετῶν, διότι προβλέπουν καὶ ἄλλο ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι, ὅσον φαίνεται, εὐκαταφρόνητον. Διατείνονται ὅτι ἡ γυναῖκα χειραφετημένη θὰ χάσῃ τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν χάριν της. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι θ' ἀλλάξῃ ἡ εὐμορφία τῆς γυναικὸς, συγχρόνως ὅμως θὰ ἔχουν μεταβληθῇ καὶ τὰ περὶ κομψότητος ἀνδρικά ἰδεώδη. Καὶ τὸ παιδί τῆς Ἀφροδίτης δὲν θὰ παύσῃ νὰ τοξεύῃ.

Ἐπίσης θὰ ἔχῃ μεταβληθῇ καὶ τὸ ἰδεῶδες περὶ τῆς ἀρετῆς τῆς γυναικὸς. Ὁ Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις εἰς τὸν Φιλόθεόν του λέγει, ὅτι «αἱ γυναῖκες καθολικὰ συμφέρει νὰ οἰκουρῶσι καὶ αἱ παρθέναι νὰ θαλαμεύωνται, διὰ νὰ μὴ πάθουν τὸ πάθημα τῆς Δήνας, θυγατρὸς τοῦ Ἰακώβ». Τώρα ὅπου οὔτε θὰ θαλαμεύωνται καὶ οὔτε θὰ οἰκουρῶσιν, ἀλλὰ θὰ λαμβάνουν καὶ μέρος εἰς τὰ πολιτικά, συμφέρον θὰ εἶναι ὅ,τι θὰ συμφωνῇ μὲ τὰ νέα ἥθη.

Αὐτὰ θὰ εἶναι πιθανῶς τὰ ἀποτελέσματα τῆς χειραφετήσεως τῆς γυναικὸς.

Αἱ ὀλίγον κατ' ὀλίγον γενόμεναι ἀλλαγαί, δυνάμει τοῦ αἰωνίου νόμου τῆς ἐξελέξεως, προετοιμάζουν κατὰ περιόδους ἐπαναστάσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐγκαθιδρύονται καὶ ἐπισημοποιούνται.

ΜΕΤΟΙΚΟΣ

(Ἡ ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀνδρῶν καὶ τὸ βραβευθὲν ἔργον τοῦ Ἀ' ζητήματος μετὰ τῶν σχετικῶν τοῦ Διαγωνισμοῦ εἰκόνων εἰς τὸ ἐπόμενον).

Ο Φ Ε Ι Λ Ο Μ Ε Ν Α Ι Ε Υ Χ Α Ρ Ι Σ Τ Ι Α Ι

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Ἀ' κοινωνικοῦ Διαγωνισμοῦ τοῦ «Ἀπ' 'Ολα» καὶ τῆς ἡμερίδος, εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. κ. Ἰωακείμ τὸν Γ', περιβάλλοντα διὰ πολλῆς συμπαθείας καὶ πατρικῆς στοργῆς τὴν Ἐπιθεώρησιν, τὸν κ. Ἰσ. Π. Τσαούσογλου διὰ τὴν ὠραίαν πρωτοβουλίαν του πρὸς ἴδρυσιν διαγωνισμῶν, τὰς δύο ἐκ κυριῶν καὶ κυρίων Ἑλληνοδόκους Ἐπιτροπὰς, αἵτινες, μετ' ἀόκνου ζήλου ἐργασθεῖσαι, ἐπέρανον ἐπιτυχῶς τὸ ἔργον, τὸν Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον, πάνυ προφρόνως παρασχόντα τὴν μεγάλην αὐτοῦ αἰθούσαν διὰ τὴν

ἡμερίδα, τὸν ἐνταῦθα ἑλληνικὸν τύπον διὰ τὰς θερμοῦς καὶ συμπαθεῖς κρίσεις, τὰς ὁποίας ἐπιδαψιλεύει εἰς τὸ «Ἀπ' 'Ολα», τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τὸ διαγώνισμα καὶ πάντας ἐκείνους, οἵτινες, δεικνύοντες τὸ πρὸς τὴν Ἐπιθεώρησιν ἐνδιαφέρον αὐτῶν, προσῆλθον εἰς τὴν ἡμερίδα.

Ἐπίσης ἰδιαιτέραι εὐχαρισταὶ ὀφείλονται τῷ κ. Ἀλ. Χ. Κιοσέογλου, εὐαρεστηθέντι, χάριν Β' κοινωνικοῦ διαγωνίσματος, νὰ διαθέσῃ φράγκα χρυσᾶ πεντακόσια, οὕτω δὲ νέον δείγμα συμπαθείας καὶ τιμῆς εἰς τὸ «Ἀπ' 'Ολα» παρασχόντι.

ΙΔΙΟΤΕΛΕΙΑ

Τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον διηγείται εἰς ἡμᾶς ὁ συγγραφεὺς τῶν Πράξεων: Ἐνῷ ἐπορεύοντο οἱ Ἀπόστολοι εἰς προσευχὴν, μία μικρὰ κόρη, «ἔχουσα Πνεῦμα Πύθωνος», τοὺς συνήνησε καὶ τοὺς ἠκολούθησεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐπικαλουμένη βοήθειαν, ὁμολογοῦσα δὲ τὴν θεῖαν αὐτῶν ἀποστολὴν. Ἡ κόρη αὕτη, ὥς λέγει ὁ Ἀπόστολος, ἔδιδεν ἀρχετὰ κέρδη εἰς τοὺς κυρίους αὐτῆς, οἵτινες ἐξεμεταλλεύοντο τὴν τοιαύτην τοῦ πνεύματός της κατάστασιν. Ὁ Παῦλος, ἰδὼν ὅτι ἡ παιδίσκη ἐπιμένει, διέταξε τὸ πονηρὸν πνεῦμα νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆς κόρης, καὶ εὐθύς ἡ παιδίσκη ἰάθη. Οἱ κύριοι δὲ αὐτῆς, ἰδόντες ὅτι ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας των ἐξέλιπεν ὁλοτελῶς, κατηγόρησαν τοὺς Ἀποστόλους εἰς τοὺς στρατηγούς, οἵτινες, ἀφοῦ τοὺς ἐμαστίγησαν, τοὺς ἐφυλάκισαν.

Δὲν προχωρῶ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει τὸ πῶς οἱ Ἀπόστολοι διὰ θαύματος ἔδειξαν τὴν εὐστάθειαν των καὶ ἀπεφυλακίσθησαν, διότι θέλω νὰ ἐπιμείνω ὀλίγον εἰς τὴν ψυχολογίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐξεμεταλλεύοντο τὴν παιδίσκη. Οὗτοι εἶχον λόγους, ὅπως ἡ παιδίσκη αὕτη μὲν τὸ πάθος τῆς αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον οἱ ἀπλοῖκοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπεκάλουν κακὴν δύναμιν, καὶ οἱ λόγοι αὐτοὶ ἦσαν λόγοι συμφέροντος καὶ ἰδιοτελείας. Ὅταν λοιπὸν ἔρχεται ἡ Καλοσύνη καὶ ἐκδηλώνεται, καταλύουσα τὸ ἀρρώστημα καὶ ἐποικοδομοῦσα τὴν ὑγίαν, ἐκεῖνοι τυφλώττουσι, δὲν ἀναγνωρίζουσι τίποτε καί, μανόμενοι, διότι οἱ ἰδιοτελεῖς σκοποὶ των ματαιοῦνται, ἐπιτίθενται ἄγριοι πλέον καταστροφῆς, συκοφάνται, προδότες.

Ἀλλοῖμονον! Καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν μας εὐρίσκονται δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους τυφλώνει ἡ ἰδιοτελεῖα εἰς τοσοῦτον βαθμόν, ὥστε πρὸ αὐτῆς τὰ πάντα ποδοπατοῦσι καὶ καταρρίπτουσιν. Εὐρίσκομεν ἀκόμη τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὰ πάντα κρίνουσι μὲ τὸν ἑλαστικὸν πῆχυν τῆς ἰδιοτελείας αὐτῶν ἀντιλήψεως, καὶ ἀνυποῦσι μὲν πρόσωπα ἢ σχέδια, ὅταν ταῦτα ἐξυπηρετῶσι τοὺς ἰδίους αὐτῶν πόθους, τοὺς ἀτομικοὺς καὶ στενοὺς, κατακραυγάζουσι δὲ καὶ ρίπτουσι λίθον ἀναθέματος κατ' ἐκείνων, οἵτινες, ἐν τῇ ἐθνωφελείᾳ δράσει των, ἔθιξαν ἐκείνων τ' ἀτομικὰ συμφέροντα.

Φαίνεται ἴσως, ὅτι ἐνόςῳ ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος, θὰ ὑπάρχωσι καὶ οἱ τοιοῦτοι, ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, τὰς ἀνεπτυγμένας, τοῦ ἔθνους μας, ἔχομεν δικαίωμα, νὰ τοὺς τιμῶμεν διὰ τῆς ἐλπίδος, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ θυσιαῶσι τὸ περιορισμένον ἐγὼ των εἰς τὸ πᾶν τῆς ὁλότητος καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν γενναϊότητά των. Ἀλλ' ἐπίσης καθήκον ἔχομεν νὰ συστήσωμεν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους: — Ἐργασθῆτε, χωρεῖτε ἡμᾶς, ἀρκεῖ τὸ ἔργον σας νὰ τὸ ἡμενῆ ἡ Καλοσύνη καὶ νὰ τὸ ἐπιστέφῃ τὸ γενικὸν ὄφελος. Κωφεύσατε εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἰδιοτελῶν· αὐτοὶ θὰ ἔλθῃ στιγμή, καθ' ἣν ἐκόντες ἅκοντες θὰ σιγήσωσιν.

ΛΠΟΛΟΓΗΤΗΣ

Ἡ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Καίτοι ἤρχισαν τὰς τακτικάς ἐργασίας των τὴν ἐβδομάδα ταύτην καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία, ἡ δευτέρα μάλιστα προέβη καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς πρὸς τὸν λόγον τοῦ θρόνου ἀπαντήσεως καὶ εἰς συζήτησιν τοῦ στρατολογικοῦ νομοσχεδίου, ἐν τούτοις ἡ προσοχὴ τόσον τῶν πολιτικῶν κύκλων, ὅσον καὶ τῆς λοιπῆς κοινωνίας, εἶναι ἐστραμμένη πρὸς τὸ πεδῖον τοῦ πολέμου καὶ τὰς ἐκεῖθεν ἐρχομένας εἰδήσεις, τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ὁ ὀρίζων τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ τινος περιλαμβάνει καὶ τὸ ἐγγὺς Αἴγαλον.

Μετά τὸν βομβαρδισμόν τῶν Δαρδανελλίων καὶ τινων ἄλλων παραλίων τοποθεσιῶν, μὲ ἐλάχιστα εὐνοϊκὸν διὰ τὴν Ἰταλίαν ἀποτέλεσμα, ὁ ἰταλικὸς στόλος κατέλαβε τὴν Ρόδον, ὁ δὲ ἰταλικὸς τύπος διεκήρυσεν ὅτι ἡ κατάληψις αὕτη εἶναι ἀπλοὺν προανάνηρυσμα ἄλλων καταλήψεων καὶ μᾶλλον ἐνεργοῦ δράσεως.

Δὲν θέλομεν ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν τὸ πόσας δυσχερεῖας διπλωματικῆς φύσεως ἤθελεν ἀπαντήσῃ ἡ ὁρᾶσις αὕτη, θιγομένων λίαν ἐπιδραστήως τῶν συμφερόντων οὐδετέρων Δυνάμεων, αἵτινες θὰ ἐξήσκουν πίεσιν ἐπὶ τῆς ἰταλικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις θὰ ἦτο ἡναγκασμένη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ πολὺ ὀλίγον πρόξυρον πεδῖον τῆς Τριπολίτιδος. Δὲν ἐξετάζομεν δὲ τὴν περίπτωσιν ταύτην, διότι ἡ ἐπιτυχὴς ὁρᾶσις τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἀναίρει προκαταβολικῶς τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο. Οὕτω, καθὰ ἡγγέλθη τὴν Τετάρτην, ἐνῷ οἱ διθυραμβικοὶ τῶν Ἰταλῶν παιᾶνες ἀντήχουν ἀκόμη ἐπὶ τῇ καταλήψει, ὁ ἰταλικὸς στρατός, ζητήσας νὰ προσβάλῃ τὸν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου ἀποσυρθέντα ὀθωμανικὸν στρατόν, ὑπέστη φοδερὰν πανωλεθρίαν, ἀπολέσας χιλίους νεκροὺς καὶ τραυματίας, ἑτέρους δὲ χιλίους εἰς αἰχμαλώτους.

Ἡ περιφανὴς αὕτη νίκη τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἀνεπτέρωσε καὶ δικαίως τὸ φρόνημα, ἐνέβαλε δὲ τὴν Ἰταλικὴν Κυβέρνησιν εἰς πολλὰς σκέψεις, διότι ὁ πόλεμος οὗτος ἤρχισε νὰ καθίσταται ἀντιδημοτικὸς παρὰ τῇ ἰταλικῇ λαῷ, ὅστις ὑπέστη ζημίαν εἰς αἷμα καὶ χρῆμα.

Ὁ βαρὺντος Μαρσάλ ἀνεχώρησεν ἐκτάκτως ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει ταύτῃ καὶ τῇ διαδόσει, ὅτι μετατίθεται εἰς τὴν θέσιν πρεσβευτοῦ ἐν Λονδίνῳ, ἤρχισαν διαδιδόμενα πολλὰ περὶ τῶν σχέσεων Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας, ὁ δὲ εὐρωπαϊκὸς τύπος πολὺ ἀσχολεῖται περὶ αὐτῶν. Καὶ ἡ ἀναχώρησις τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἰταλίας Παλατινὸν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἕτερα σχόλια, καθὰ ὅμως ἐγνώσθη, οἱ λόγοι τῆς ἀναχωρήσεώς του δὲν εἶναι πολιτικοί.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΗΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΑ ΑΝΘΗ

Ὅταν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ γραφείου μου βλέπω νὰ μοῦ γελᾷ ἐν οἰονδήποτε ἄνθος, ὅταν εἰς τὸ βάθος τὸ σκοτεινὸν καὶ εἰς τὸν δριζόντιον τὸν βεβαρυμένον ἀπὸ τὰ σύννεφα τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων, διαλάμπουσι τὰ χαρωπὰ χρώματα τῶν ἀγνῶν πετάλων του, ὅταν τέλος ἡ λεπτὴ καὶ συνεσταλμένη εὐωδία του μὲ προκαλῇ νὰ στρέψω πρὸς αὐτὸ τὸ βλέμμα, τότε — χωρὶς νὰ γνωρίζω διατί — ἡ ψυχὴ μου ἀνασκιρτᾷ ἀπὸ κάποια μυστικὴν καὶ ἄγνωστον χαράν, τὸ πνεῦμά μου ἀνακουφίζεται ἀπὸ τὰ βάρη του καὶ ἡ καρδία μου πρὸς στιγμὴν αἰσθάνεται τὴν γλυκεῖαν θωπείαν ἡμέρων αἰσθημάτων. Νομίζω, ὅτι τὸ ἐφήμερον ἐκεῖνο ἄνθος, εἶναι μία ὑπαρξίς, ἐλθοῦσα λάθρα ἐξ ἄλλου ὑψηλοτέρου κόσμου, ὡς ἄγγελος, ὅστις ἔρχεται μὲ τὴν ἄφωνον πλὴν οὐρανίαν γλῶσσάν του νὰ μᾶς ψάλλῃ ῥῆσμά τι παρήγορον.

Νομίζω, ὅτι τὸ ἄνθος τοῦτο εἶναι ἐν ἄφθαρτον καὶ ὑπερβαλλόντως ρομαντικὸν ποίημα, αἰώνιον, τὸ ὁποῖον ἔρχεται πάντοτε, καὶ ἰδίᾳ τώρα, τὴν ἐποχὴν τῆς ὕλης καὶ τῆς πρακτικότητος, νὰ ὑπενθυμίῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅτι ἐλησμόνησε καὶ νὰ τοῦ δονήσῃ μερικὰς χορδὰς τῆς καρδίας, αἵτινες σχεδὸν εἶχον κοιμηθῇ.

Καὶ ὄντως, τὰ ἄνθη εἶναι τὸ αἰώνιον ποίημα τῆς φύσεως, ἡ αἰωνία τῶν ἀνθρώπων λατρεία. Ἄν ρίψωμεν ἐν βλέμμα πρὸς ὃ, τι ἡ ἀνθρωπότης παρήγαγεν ἀπὸ αἰώνων πνευματικὸν ἢ καλλιτεχνικὸν ἔργον, θὰ ἴδωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πάντοτε ἠγάπησε τὰς τρυφερὰς ταύτας ὑπάρξεις, πάντοτε προσέφερεν εἰς αὐτὰ ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν λατρείαν καὶ ὕμνους. Εἴτε στρέψωμεν τὰς σελίδας τοῦ Σοφοκλέους, εἴτε τοῦ Ὀμήρου, εἴτε ἀναδιφήσωμεν ἀκόμη ἀπώτερον τὰς ἀνατολικὰς μυθολογίας, θὰ ἴδωμεν, ὅτι τὸ ἄνθος ἦτο πάντοτε τὸ ἀντικείμενον τῆς ποιήσεως, τὸ ὁποῖον ἐφαλλεν αὕτη δι' ὅλων αὐτῆς τῶν στροφῶν. Καὶ τὴν ἀνέκαθεν ταύτην τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ

ἄνθη συμπάθειαν μὲ πολὺ ὥραίας γραμμὰς ἠθέλησε νὰ ἐξημενέυσῃ ἡ Ἰνδικὴ μυθολογία, ἡ ὁποία ἐφαντάζετο, ὅτι τὰ ἄνθη, τὰ ποικιλόμορφα καὶ εὐεῖδη ἄνθη, οὐδὲν ἄλλο εἶναι, εἰμὴ ψυχὰς ἐναπολειφθεῖσαι, ψυχὰς καθυστερήσασαι ἐν τῇ δημιουργίᾳ, ψυχὰς, τέλος, ἀνθρώπιναι ἄνευ σαρκός...

Ἄλλ' ἂν ἡ ἀνθρωπότης προσέφερεν εἰς τὸ ἄνθος τὴν ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς, καὶ τὸ ἄνθος ὅμως δὲν προσέφερεν ὀλίγα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητοῦ καὶ τοῦ καλλιτέχνου. Αἱ ὥραιαι γραμμαὶ του, αἱ μαγικαὶ ἀποχρώσεις του, ἡ γλυκεῖα ἁρμονία τοῦ συνόλου αὐτοῦ, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ κεντήσουν τὸ πνεῦμα καὶ μὴ ἐμπνεύσουν τὸν ζωγράφον καὶ τὸν γλύπτην. Τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἄνθος, τὸ ὁποῖον θνήσκει ὑπὸ τὸν πόδα τοῦ περιπατητοῦ, τὸ ταπεινὸν ἐκεῖνο ὄν, ὅπερ εἶναι πεπρωμένον νὰ πίπτῃ ὑπὸ τὸ πρῶτον φύσημα τοῦ ἀνέμου, τὸ εὐθραυστον αὐτὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανον, διότι αὐτὸ εἰς ὁποιανδήποτε τάξιν καὶ ἂν ἀνήκῃ, ἂν εἶναι ἄνθος τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ θερμοκηπίου, ἄοσμον ἢ μή, ἐξωγόνησε τὴν φαντασίαν καὶ ὠδήγησε διὰ τῆς μυστηριώδους αὐτοῦ ἐπιδράσεως τὴν χεῖρα, ἥτις ζητεῖ ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸ μάρμαρον, εἰς τὸν χάρτην τὰς ἁρμονίας τοῦ ὥραίου.

Ὅλοι θαυμάζομεν τὴν ἀρχαίαν κορινθιακὴν στήλην, τίς ὅμως δύναται νὰ φαντασθῇ ἐν τῷ θαυμασμῷ του, ὅτι τὸ κομψὸν καὶ χαριτωμένον κιονόκρανόν της ἐνέπνευσε τὸν καλλιτέχνην μία ἄκανθα!...

Τὰ ἄνθη εἶναι ὁ πρῶτος σύντροφος τοῦ βίου μας. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνοίξομεν τοὺς ὀφθαλμούς, μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὸν τάφον, τὰ ἄνθη πάντοτε θὰ εἶναι ὁ πιστότερος τῶν συντρόφων μας. Τὰ ἄνθη παρευρίσκονται εἰς ὅλας τῆς ζωῆς μας τὰς περιόδους. Μὲ ἄνθη ἐκδηλοῦμεν τὴν χαράν μας καὶ εἰς τὰ ἄνθη καταφεύγομεν, ὅταν μᾶς κυριεύσῃ ἡ θλίψις, μὲ ἄνθη στολίζομεν τὴν νύμφην, μὲ ἄνθη προπέμπομεν φίλον νεκρόν, μὲ ἄνθη κοσμεῖται ἡ νεότης καὶ τὰ ἄνθη συντρο-

φεύουσι τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν, ἀφοῦ οἱ μὲν εὐρίσκουσιν εἰς αὐτὰ γλυκεῖας ἀναμνήσεις, οἱ δὲ τὸ αἰώνιον σύμβολον τῆς χαρᾶς. Μὲ ἄνθη ραίνομεν καὶ κοσμοῦμεν ὅ, τι ἔχομεν συμπαθέστερον καὶ ἀπὸ τὰ ἄνθη δανειζόμεθα τὴν εὐγλωττίαν, ὅταν πρόκηται νὰ ἐκδηλώσωμεν τὰ αἰσθήματά μας.

Τὰ ἄνθη, τέλος, μᾶς παρακολουθοῦσι παντοῦ καὶ προσφέρονται νὰ ὑπηρετήσωσι προθυμότερα τοὺς πόθους μας, τὰ ὄνειρά μας, τὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐκδηλώνουσι ἰόσον πιστά.

Ἄς ἀγαπήσωμεν λοιπὸν τὰ προσφιλή αὐτὰ ὄντα, ἃς αἰσθανθῶμεν δι' αὐτὰ μεγαλειτέραν στοργὴν καὶ περισσοτέραν ἀγάπην, ἡ ὁποία ἐξυψώνει τὴν καρδίαν καὶ ἐξευγενίζει τὰς ψυχὰς.

Θ. Κ. Μ.

ΣΥΜΒΟΛΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Εἶδα μίαν ὥρα μυστικὴ τὸ ἄπειρο νὰ σχίζουν μὲ τὰ πτερά τ' ἀκούραστα οὐρανοδρόμοι ἀετοί, καὶ σκύφτοντας χάμω στὴ γῇ τὰ μάτια μου ἀντι-
[κρύβουν
δύο λούλουδα ποὺ ἀνθίζανε στοῦ κάμπου τὴν πενήγνιν.

Δύο κοχύλια εὗρηκα μιά μέρα στὸ ἀκρογιάλι, ὅπου τὸ φῶς τὸ πρωῒνὸ τὰ χάιδευε ἀπαλά. Καίροὶ περάσαν κ' ἔγιναν στὴ σκέψι ἀγάλι-γάλι, τὰ δυὸ λουλούδια μιά ψυχὴ, πόθοι τὰ δυὸ πτερά.

Καὶ τώρα ὁ νοῦς ἀκούραστος σχίζει, περνᾷ καὶ [τρέχει
τὸν κάμπο καὶ τὸν οὐρανὸ καὶ φτάνει στ' ἀκρογιάλι, ὅπου τὴ μαύρη τούτη γῇ τὸ κύμα αἰώνια βρέχει καὶ δυὸ κοχύλια ἀναζητᾷ σὲ θάλασσα μεγάλη.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ εὐτυχία γεννᾷ τὴν καλωσύνην ἐκεῖνοι ποὺ μένουσι καλοὶ καὶ εἰς τὰς δυστυχίας, αὐτοὶ εἶνε ἄγιοι.

Θὰ ἔλεγες κάλλιστα: «Δὲν θ' ἀποθάνω ἀπὸ δυστυχίαν». Ἀλλὰ πῶς μορεῖς νὰ πῇς: «Εγὼ δὲν θὰ παντρευθῶ»!

Ἡ ΚΕΡΚΥΡΑΙΑ ΚΟΡΗ

Μυθιστορία ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ν. ΣΑΡΑΔΟΥ

(συνέχεια ἀπὸ σελίδος 1263)

Τούτου ἕνεκεν, δεῖ τὴν ἐπομένην τῆς εἰς τὸ μέγαρον τῆς ὁδοῦ τῶν Ὁραίων Φύλλων ἐπανόδου τῆς δ' κ. Λώρης τῇ εἶπεν :

— Ἡξεύρεις, μικρά μου, οἱ Παριῖοι εἶναι ἀνυπόφοροι κατὰ τὸ θέρος. Πρέπει νὰ τοὺς ἀφήσωμεν. Θὰ λυπηθῇς;

Ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ὡσεὶ ἤθελε νὰ εἴπῃ, ὅτι τοῦτο δὲν τὴν ἐλύπει διόλου.

— Ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγωμεν;

— Τοῦτο μοὶ εἶναι ἀδιάφορον! Δὲν ἠξεύρω οὐδὲν μέρος... Τὸ πᾶν λοιπὸν θὰ εἶναι νέον δι' ἐμέ. Ὁδηγήσατέ με ὅπου σὰς ἀρέσει... ἀρκεῖ νὰ εἶμαι μαζί σας.

— Τὸ κακὸν εἶναι, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Λώρης, ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ σὲ διασκεδάσω πολὺ. Ἐργάζομαι ἐφ' ἑνὸς μεγάλου ἔργου, καὶ ἔχω ἀνάγκη νὰ ἐργασθῶ μακρὰν τοῦ κόσμου.

— Δὲν ἔχω ἀνάγκη τοῦ κόσμου, τὸν ὅποιον οὐδέποτε εἶδον, καὶ τὸν ὅποιον οὐδέποτε ἐπεθύμησα νὰ ἴδω.

— Ἀλλὰ θὰ εἶμαι πολὺ ἐγωιστὴς ἂν σὲ ὀδηγήσω εἰς μίαν ἐρημον.

— Ἐμπρὸς λοιπὸν εἰς τὴν ἐρημον, θὰ τὴν συνοικίσετε ὑμεῖς δι' ἐμέ. Ἀλλὰ σὰς ὑπόσχομαι νὰ εἶμαι φρόνιμος. Ὅσας θὰ εἴσθῃ πρὸ τοῦ κλειδοκυβαλοῦ, θὰ κάθηναι εἰς μίαν γωνίαν, θὰ σὰς βλέπω ἐργαζόμενον, καὶ δὲν θὰ κάμω θόρυβον περισσότερον ἀπὸ εἷα ποντικᾶκι.

— Ἀλλὰ, θὰ στενοχωρησῶ!

— Δὲν ἐστενοχωρήθην οὐδέποτε εἰσέτι μαζί σας...

Παρά τὸν ἀξιεπὲς τοῦτον χαρακτήρα, ὅστις καθίστα τοσοῦτον ἐνθά-ριστον καὶ εὐκόλον τὴν ζωὴν τοῦ κ. Λώρης, ἤσθάνετο ὁμως ὅτι εἰς τὰ βλέμματα πολλῶν ἠδύνατο νὰ φανῇ ἀμφίβολος ἢ πρὸς ἀλλήλους θέσις αὐτοῦ καὶ τῆς Μυρτώ. Ἦδη αὕτη ἦτο εἰς τὸ ἄνθος τῆς ὥραιας αὐτῆς νεότητος καὶ ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἐκφάνσεως τῆς ἀνδρικότητος του. Προσθετέον πρὸς τοῦτοις, ὅτι καὶ ἡ καλλονὴ τῆς Μυρτῶς, ἥτις ἀνεπύχθη θαυμασίως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀνέτου βίου, δὲν τῇ ἐπέτρεπε νὰ διέλθῃ οὐδαμῶθεν ἀπα-κατήρητος. Παρὰ τὴν αἰδῶ τῆς ἀσπίλου νεανίδος, διέχευε περὶ τῆς ἀκουσίως λαμπρότης, ἐφελκύνουσαν μοιραίως τὰ βλέμματα, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἐγνώριζε τὴν ἱστορίαν αὐτῶν, δὲν θὰ ἐφείδοντο τῶν πρὸς αὐτοὺς κακολογιῶν.

Ὁ κ. Λώρης εἶχε κρίνει καλὸν νὰ μὴ τὴν παρουσιάσῃ εἰς οὐδὲνα τῶν περὶ αὐτόν, ἀλλ' ἡ φρόνησις αὕτη δὲν ἐλυστέλησεν οὐσιωδῶς. Καὶ μόνη ἡ ὑπαρξὶς προσώπου, τοσοῦτον θελτικῶς παρ' αὐτῇ, θὰ ἤρκει νὰ λύσῃ τὰς γλώσσας. Τὸν μῦθον τῆς ἐξ ἡρώων καταγωγῆς τῆς, ἂν τὸν ἐπίστευσαν μερικοὶ, τὸν ὑπεδέχθησαν ὁμως ἄλλοι μετὰ μειδιάματος σκεπτικοῦ. Ἡ Μυρτῶ λοιπὸν ἐξῆλθε δι' ὅλους, εἰς σκιάφως τι, οὐδ' αὖτις αὕτη, μετὰ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν τῆς, ἠγνόει τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ τὸν ὅποιον ἐκεῖνος, ὅστις ἐγνώριζε καλλίον τὸν κόσμον καὶ τὸν ἀνθρώπον, ἐφοβεῖτο δι' ἐκείνην.

Ἐν Παρισίῳ, ἐνθα δὲν ἐφαίνοντο ποτὲ ὁμοῦ, τὸ πρᾶγμα ἠδύνατο νὰ μὴ ἔχῃ σχόλια, ἀλλ' εἰς τὰς λουτροπόλεις, ἐν μέσῳ τοῦ ἀλείρου ἐκείνου κόσμου, ἐν ᾧ δὲν ἠξεύρει τις ὅποιον θὰ συναντήσῃ, ἐκτίθεται τις εἰς περισσοτέρας ἐνοχλήσεις. Τὰ ἀθώωτα πρᾶγματα δυνατόν νὰ διερμηνευθῶσι κακῶς, καὶ συχνάκις, χωρὶς νὰ δώσῃ τις τὴν παραμικρὰν λαβὴν, ἐκτίθεται εἰς τὰς τολμη-ροτέρας ἐπικρίσεις.

Ὁ Ἰάκωβος Λώρης ἐσκέπτετο συχνάκις ταῦτα ὅσους ἦτο μόνος, καὶ ἀνέκρινεν, ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος, τὴν συνειδήσιν του. Ἀλλ' ὅτι τὸ ἀξιεπὲς πλάσμα ἦτο πλῆσιόν του, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν θελημάτων του καὶ τῶν χαρί-των του, ἐλησμόνει τὰς συμβουλὰς τοῦ ψυχροῦ λογικοῦ, καὶ ἀπεπλανήθη ἐν τῇ θαυμασμῇ τῆς ἀνθρώπου ἐκείνης νεότητος, βλέπων τὸ ἄγνόν ἐκεῖνο πρό-σωπον σελαγιζόν ὑπὸ τῆς ἀθωοτέρας τρυφερότητος.

— Ὅστις θὰ ἐπιζήσῃ θὰ ἴδῃ, διελογίζετο τότε, προσπαθῶν νὰ παρηγο-ρηθῇ μόνος του. Πρὸς τί νὰ προβλέπῃ τις κινδύνους τοσοῦτον ἀφισταμέ-νους; Δὲν εἶναι προτιμότερον ν' ἀπολαμβάνῃ τὸ παρὸν, ἀφοῦ εἶναι τοσοῦ-τον ἡδύ;

Ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς τοιαύτης συνθήκας. Ἐπειδὴ δ' ἐγνώριζε σχεδὸν ὅλο-κλήρον τὴν Εὐρώπην, δὲν εἶχεν εἰρῇ μίαν μόνην ἀμηχανίαν, τὴν ἐκλογὴν τοῦ μέρους. Ἐπὶ τέλους ἐξέλεξε τὴν ὥραιαν τοποθεσίαν τῆς Ἀρκασόν, τοπίον ἰδεώδες, ἐν μέρει παραθαλάσσιον, ἐν μέρει ὄρεωδες, ἐν μέσῳ ὑψηκαρῶν δένδρων, χρησιμευόντων ὡς πλαίσιον, εἰς μίαν λίμνην, παρομοίαν πρὸς θάλασσαν, καὶ ἥτις οὐδέποτε γνωρίζει τὴν τρικυμίαν.

Ἐῶρεν ἐπὶ τῆς κλιτύος ἐνὸς γηλόφου, ἐν μέσῳ ἀειθαλῶν δένδρων, ἐν ὡραιότατον θέρετρον, ἐν μέσῳ εὐρυτάτου κήπου, ἐν ᾧ ἦνθα πλουσίως ἡ ὕλο-μανὴς ἀγροτικὴ χλωρίς τοῦ ἔαρος.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κληροῦ ἐπεφορτισθῇ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς Μυρτῶς, ἥς ὁ ζυγὸς ἐφαίνετο ἥδως πρὸς πάντας, καὶ ἥτις ἐκινεῖτο οὕτω καὶ ὀλίγον εἰς τὰ καθήκοντα τῆς οἰκοδομοποιῆς. Ἀλλὰ, ἀκολουθήσασα τὸ παράδειγμα Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς, ἥτις, ἐκλάβασα τὴν καλλιτέραν μερίδα, ἀφῆκεν εἰς τὸς ἄλλας τὰς οἰκιακὰς φροντίδας, μετέβαινε δὲ καὶ ἐκάθητο εἰς τὸ σπουδαστήριον, καὶ προσεχτικὴ καὶ σιωπηλὴ ἤκουε τὰς μελωδίας, τὰς γενομένας ὑπὸ τοὺς βελουδίνους δακτύλους τοῦ κυρίου τῆς.

Ἡ λαμπρότης ἀπόλαυσις διὰ τὸν καλλιτέχνην ἦτο τὸ νὰ ἐργάζεται πλῆσιόν τῆς.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, ἐπεριπάτου ἐπὶ μακρὸν παρὰ τὸν αἰγαλόν, ἡ εἰς τὸ δάσος, μετὰ τὴν παιδικότητα τῶν μαθητῶν κατὰ τὰς διακοπὰς. Ἐλάμβανον μίαν διευθύνσιν τοῦ χωρίου, τὸ ὅποιον ἦτο παντοῦ ὡραῖον. Ἐκεῖνη ἐστηρίζετο ἐπιχαρίτως ἐπὶ τοῦ βραχίονός του καὶ ὑψωνε τὴν κεφαλὴν διὰ νὰ τὸν ἴδῃ, διότι ἦτο ὑψηλότερος ἐκείνης, ἀλλοτε δὲ τὸν ἐκράτει ἀπὸ τῆς χειρὸς, μετὰ πλουσίαν μικροῦ παιδίου καὶ τὸν ἔκαμε νὰ τρέχῃ πνευματικῶς.

Κατόπιν ἐκάθητο ἐπὶ τῆς γλῶσσης, παρὰ τὴν ρίζαν δένδρου τινὸς καὶ παρεδίδοντο εἰς ἡδυτάτας φλυαρίας, ὅ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον. Ἀλλοτε πάλιν, μὴ εὐχαριστουμένη εἰς τὴν στάσιν ταύτην, εἶπε μετὰ τὸ εὐλόγιστον, δικὴν σαύρας, σῶμά της, μέχρι τῶν ποδῶν ἐκείνου, καὶ μετὰ εὐσέβειαν μοναχοῦ, προσήλκε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' ἐκεῖνον.

Ἐκεῖνος, τοσοῦτον εἶχε συνηθίσαι εἰς τὸν μετ' αὐτῆς βίον, ὥστε τοῦ ἐφαίνετο ἀδύνατον ν' ἀποχωρισθῇ πλέον αὐτῆς, καὶ διηρωτάτο τί θὰ γίνῃ διὰν μετὰ τινα χρόνον, ἐκεῖνη θὰ ἐπανήρχετο εἰς τὴν Μονὴν, καὶ δὲν θὰ τὴν αἰσθάνεται πλέον, ὡς τώρα, περιβάλλουσαν, φωτίζουσαν, θερμαίνουσαν διὰ τῆς φλογὸς τῆς νεότητός της, ἥτις ἀπέβη δι' αὐτὸν ἡ μοναδικὴ χαρὰ τῆς ζωῆς του.

Κατόπιν διακοπῶν τοσοῦτον εὐαρέστων, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι ἐφάνησαν καὶ τοσοῦτον βραχεῖαι καὶ εἰς τοὺς δύο, ἔπρεπε τέλος ν' ἀφήσῃ τὴν Ἀρκασὸν καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Παρισίους. Τὰ μαθήματα θὰ ἐπανήρχιζον μετὰ μίαν ἑβδομάδα. Ὁ κ. Λώρης, ὅπως ἐπωφεληθῇ ἐκεῖνη καὶ αὐτὸς τῆς ἑβδομάδος ταύτης, τὴν ὡδήγει εἰς τὸν περίεστον. Καὶ ἐνθ' ἄλλοτε οὐδέποτε ἐξήρχετο μετ' αὐτῆς, ἦδη, ὡθούμενος ὑπὸ ἀφρόνῳ ματαιοδοξίας, τὴν ὡδήγει παντοῦ. Θὰ ἔλεγε τις, ὅτι ἐκόσμη δι' αὐτῆς, ὡς διὰ μαργαρίτου τῆς Ἀνατολῆς, τὸν λαμπρότερον του, ὡσεὶ ἤθελε νὰ λέγῃ εἰς τοὺς διαβίτας :

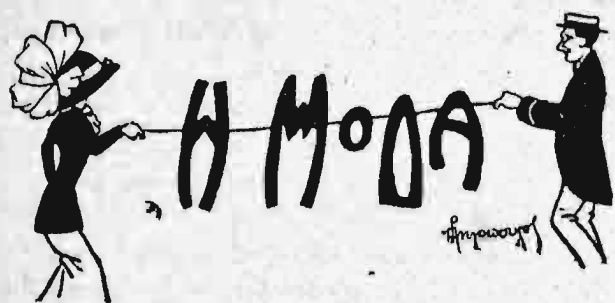
— Βλέπετε τὸ ὡραῖον τοῦτο πλάσμα; Ἐγὼ τὸ ἤρξα, ἡ καλλίτερον τὸ ἐπεῖρον, τὸ ἔκαμα, ὅτι εἶναι. Εἶναι ἡ προσπατευομένη μου, εἶναι ἡ Μυρτῶ μου, μία Ἑλληνίς ἐκ γνησίου αἵματος, ἡ ὡραιότερα κόρη τῆς Κερκύρας, εἶναι καλὴ κόπον, ὅσον καὶ ὡραία!

Ἐκεῖνη ἔβλεπε καλῶς, ὅτι τῇ προσέβητε περισσοτέραν χαρὰν. Ἡ χαρὰ αὕτη τὴν ἐνεθάρρυνεν, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὴν ὡδήγησῃ εἰς τὴν Ὀπεραν, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε εἶδε καὶ περὶ τῆς ὁποίας τοσοῦτον ὁμιλοῦν ἐν τῇ Μονῇ. Δὲν ἦτο πρᾶγμα ν' ἀρνηθῇ τὴν ὡδήγησῃ μετὰ μεγάλῃς εὐχαριστήσεως.

— Θὰ φορέσω τὸ φόρεμά μου; ἠρώτησεν.

— Ὅχι! Εἶσαι ἤδη πολὺ μεγάλη δι' αὐτό, θὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν ὧν καὶ δὲν τὸ θέλω.

(ἀκολουθεῖ)

Τώρα, με την εποχήν της ανοίξεως, οτε αρχίζουν αἱ ἔαριναι ἀμφιέσεις, καλὸν εἶνε ν' ἀκολουθήσωμεν, ἄβραϊ μου φίλοι, μερικὰς συμβολὰς, ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ἐνδυμασίας, ἵνα μὴ ἐπισύρωμεν τὰς γενικὰς κρίσεις τοῦ κοινοῦ, αἵτινες πολλάκις, οὐχὶ ἀδίκως, θίγουσιν αὐτὴν τὴν φιλοτιμίαν καὶ ὑπόληψιν ἡμῶν καὶ γεννῶσι τόσα ζητήματα, ὡς ἀποτέλεσμα δὲ συνεπιφέρουσι τὴν χλεύην καὶ συντελοῦν, ὥστε νὰ ἐκπέσωμεν πολὺ εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἄλλων, διότι ὁ κόσμος κρίνει ἐκ τοῦ μέρους τὸ ὅλον.

Βεβαίως, δὲν δικαιούται κανεὶς νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς κρίσεις του εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἄλλου. Ἐκαστος ὅπως θέλει θὰ ἐνδυθῇ.

Οὐτε καὶ δικαιούμεθα ἐπίσης ν' ἀπαιτήσωμεν νὰ μὴ ἀκολουθῇ τις τὸν συρμόν, διότι θὰ ἦμεθα πολὺ σχολαστικαὶ καὶ γελοῖαι, μάλιστα σήμερον, εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν τόσον δεσπόζει καὶ λατρεύεται ἡ μόδα. Καλὸν ὅμως εἶνε νὰ προβλέπεται πᾶσα παράλογος ἐξάοκησις τοῦ συρμοῦ, διὰ νὰ προλαμβάνηται καὶ οἶονδήποτε ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου σχόλιον.

Ὅσῳ διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑφασμάτων καὶ καταλλήλων χρωματισμῶν, ἐκάστη ἐξ ὑμῶν γνωρίζει νὰ ἐκλέγῃ τὰ χρώματα καὶ συνδυάζῃ αὐτὰ μετὰ φιλοκαλίας ἀπαραμίλλου.

Προσέξατε ὅμως, σὰς παρακαλῶ, τὸ ἐξῆς: Νὰ μὴ συνδυάζετε ποτὲ πολὺ ἀντιθέτους χρωματισμούς, διότι ἐμποιοῦν πολὺν δυσάρεστον ἐντύπωσιν καὶ καταστρέφουν τὸ chic, ὅπως λέγουν, μιᾶς ὥραίας τουαλέττας. Ἐπίσης εἰς τὰ κορσὰς καὶ τὰς βλούζας, αἱ ὁποῖαι γίνονται μετ' ἀνοικτὸν πε-

ριλαίμιον, μὴ ἀνοίγεται πολὺ τὸν λαιμόν, εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ καταντᾷ ἡ ἐσθῆς ἔξωμος, ἀφίνουσαι τόσον μέρος τοῦ σώματος ὑμῶν νὰ φαίνεται. Ὀλίγον ἀνοικτὸς λαιμὸς ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ συρμοῦ καὶ ἐπιβάλλει αὐτὸν ἡ ἐγγίζουσα θερμὴ ἐποχὴ, ἡ ἔξωμος ὅμως περιβολή, τὴν ὁποίαν πολλὰ δῆθεν καλύπτουν μετ' λεπτὸν τοῦλι, ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς σοβαρᾶς μόδας καὶ θίγει τὴν ἠθικὴν μας ὑπόληψιν. Ἐπίσης εἰς τὴν φούστα, προσέξατε νὰ μὴ ᾔηται πολὺ στενὴ καὶ βραχεῖα. Πρέπει νὰ φθάσῃ αὕτη, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, εἰς ἓν ὁρισμένον μῆκος καὶ νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ 15 ἑκατοστόμετρα ἄνω τοῦ ἐδάφους. Εἰς τὸ ζήτημα τῶν περικνημίδων ἐκλέγετε πάντοτε τὰ σκοτεινότερα χρώματα, προσέχουσαι νὰ μὴ ᾔηται πολὺ διαφανεῖς. Ὅσον δὲ διὰ τὰ ὑποδήματα, ἀποφεύγετε τὰ πολὺ ἀνοικτὰ ἐμπρός, ἀφίνουσαι νὰ φαίνετε σχεδὸν ὅλον τὸ πόδι, διότι μεγίστην ἐπὶ τῆς ἐνδυμασίας ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν ὁ στολισμὸς τοῦ ποδός.

Ἐν γένει, προσέχετε πάντοτε εἰς τὴν εὐάρεστον ἐντύπωσιν, ἣν πρέπει νὰ ἐμποιῇ τὸ ἐξωτερικὸν ὑμῶν, ἔχουσαι ὑπ' ὄψιν, ὅτι μία σοβαρὰ ἐνδυμασία παρουσιάζει ὡς σεμνὴν καὶ τὴν πλέον ἀνθήθικον γυναῖκα, ἐνῶ μεταβάλλει κατὰ πολὺ τὸ ἐξωτερικὸν ἐνδυμασία ἄσεμνος καὶ κεντᾷ πικρὰ τὴν ὑπόληψιν ἐκάστης γυναικὸς καὶ μάλιστα νεάνιδος.

ΑΡΜΟΝΙΑ

Γ Ν Ω Μ Η

Ἐξ ὅλων τῶν διδασκτικῶν βιβλίων, τὸ μόνον ποὺ ἀξίζει εἶναι τὸ βιβλίον τῆς φύσεως. Δυστυχῶς ἐνῶ δι' ὅλον τὸν κόσμον εἶνε ἀνοικτόν, τα τρία τέταρτα τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶνε εἰς κατάστασιν νὰ τὸ διαβάσουν.

Sauvudent

Εὐκολία - Οἰκονομία.

Αὐτὰ τὰ δύο πράγματα φροντίζει νὰ ἐπιτύχῃ ἡ ἐφηρμοσμένη ἐπιστήμη καὶ χάριν αὐτῶν οἱ εἰδικοὶ ἄνδρες τῆς Εὐρώπης κοπιᾶζουσιν ἐνδελεχῶς. Σήμερον εἴμεθα εἰς θέσιν ν' ἀναγγεῖλωμεν κάτι, τὸ ὁποῖον πολὺ θὰ χαροποιήσῃ τὰς οἰκογενεῖας ὅλας. Εἶναι γνωστὰ αἱ δυσκολίαι τῆς καθαριότητος τῶν ἐνδυμάτων, ἐσωροφύχων καὶ παντοίων οἰκιακῶν σκευῶν. Ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν διαφόρων σαπῶνων, αἱ οἰκοκυραὶ ἠναγκάζοντο, πρὸς ἐπιτυχίαν σχετικῆς καθαριότητος, νὰ προσθέτωσι καὶ ἑτέρας οὐσίας, αἱ ὁποῖαι κατέστρεφον τὰ πλυνόμενα ἀντικείμενα καὶ τὰς χεῖρας, αἱ ὁποῖαι τὰ ἔπλυνον. Ἡ δυσχέρεια ὅμως αὕτη ἰξέλιπε τελείως μετ' τὴν ἐμφάνισιν τοῦ σάπωνος Ρέξ, ὁ ὁποῖος ἐξησφάλισε τὴν ταχύτητα εἰς τὴν καθαριότητα, τὴν υγείαν, τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν εὐκολίαν. Ἄν θέλετε νὰ μάθητε περὶ αὐτοῦ περισσότερα, σὰς συνιστῶμεν ν' ἀναγνώσετε τὴν ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει δημοσιευομένην διαφήμισιν.

ΜΕΓΑΣ ΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ
Μ. ΣΑΡΑΔΟΥ
ΜΕΓΑΛΗ ΟΔΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΑΝ
ἐναντι τοῦ πρακτορείου τῆς Ὁθ. Τραπεζῆς.

Εἶναι ὁ μόνος ὁμογενὴς οἶκος, ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν καλαισθησίαν αὐτοῦ, ὁ μόνος ἐφάμιλλος πολλῶν εὐρωπαϊκῶν, ὁ μόνος διὰ τὴν ταχεῖαν παράδοσιν τῶν παραγγελιῶν του.

Ἐν αὐτῷ λειτουργεῖ καὶ ἰδιαίτερον τμήμα ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐπαρχίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἐτελέσθη μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐπιβάλλουσα πατριαρχικὴ καὶ συν-
οδικὴ λειτουργία, προσεξαρχούσης
τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἥτις
ἐμνημόνευσε τοὺς αἰοδίμους πα-
τριάρχας καὶ ἀρχιερεῖς, μετὰ δὲ τὸ
τέλος τῆς λειτουργίας ἐδεήθη ὑπὲρ
τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

— Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν
Εἰσοδίων τοῦ Πέραν ἐτελέσθη
ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς παρ-
οικίας δοξολογία ὑπὲρ τῆς Α. Μ.
τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωρ-
γίου τοῦ Α΄, καθ’ ἣν τὸ συρρεῦ-
σαν πλῆθος ἐζητωκραύγασεν ὑπὲρ
τοῦ ἐορτάζοντος βασιλέως καὶ τῆς
οἰκογενείας του. Μετὰ τὴν δοξο-
λογίαν ἐπηκολούθησε δεξιῶσις εἰς
τὴν Πρεσβείαν.

— Τὴν Τρίτην συνεδρίασεν ὑπὸ
τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Πανα-
γιότητος ἡ Ἱ. Σύνοδος. Κατὰ τὴν
συνεδρίαν ταύτην παρεπέμφθη εἰς
τὰ Δύο Σώματα τεσκερὲς τοῦ
ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ζη-
τοῦντος στατιστικὴν τῶν ἐκ τῶν
Πατριαρχείων ἐξαρτωμένων σχο-
λῶν καὶ διδασκάλων αὐτῶν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀν-
γνωσθὲ τηλεγράφημα τοῦ μητρο-
πολίτου Θεσσαλονίκης, ἀγγέλλον-
τος ὅτι αἱ ἀρχαὶ Λαγκαδᾶ διέτα-
ξαν τὸν αὐτόθι ἀρχ. προϊστάμε-
νον ἀρχιμ. κ. Ἰωακείμ νὰ ἀπέλθῃ
ἐκ Λαγκαδᾶ καὶ νὰ μεταβῇ εἰς
Θεσσαλονίκην.

— Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπε-
σκέφθη τὴν Τρίτην ὁ νέος πρε-
σβευτὴς τῆς Ρωσίας δὲ Γκρίερς,
γενόμενος δεκτὸς ἐπισημῶς ἐν τοῖς
Πατριαρχείοις. Τὴν ἐπαύριον ὁ
Πατριάρχης ἀντεπεσκέφθη τὸν
πρεσβευτὴν. Κατὰ τὰς δύο ταύ-
τας ἐπισκέψεις ἐτονίσθησαν τὰ
καλὰ αἰσθήματα τοῦ ρωσικοῦ
λαοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμένικόν Πα-
τριαρχεῖον.

— Ἐγένοντο τὴν Κυριακὴν ἐν
τῷ Ζωγραφείῳ αἱ ἐκλογαὶ τῶν
διαφόρων ἐπιτροπῶν τῆς κοινό-
τητος Πέραν.

Παρασημοφορία. — Εἰς τὸν πρόε-
δρον τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ προξε-
νικοῦ δικαστηρίου κ. Πασχαλῆζον
ἀπενεμήθη ὁ Σταυρὸς τοῦ Σωτήρος
εἰς ἐνδειξὴν τῆς ἐκτιμῆσεως, μετ’ ἣς
περιβάλλει ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις τὸν
ἀνώτερον τοῦτον λειτουργῶν τῆς θε-
μδος.

Διπλοὶ ἀρραβῶνες. — Ἡ οἰκογέ-
νεια τοῦ κ. Ἀντ. Κρητικοῦ, ἱατροῦ,
δύο εὐτυχὴ ἐώρασε γεγονότα, τὴν
μὲν Κυριακὴν τοὺς ἀρραβῶνας τῆς
χαριτοβρυτοῦ δεσποινίδος Ἑλένης
Κρητικοῦ, ἀδελφῆς τοῦ ἱατροῦ, μετὰ
τοῦ λῖαν εὐφῆμος ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς
κύκλοις γνωστοῦ κ. Γουλίου Ζαντι-
δου, τὴν δὲ Δευτέραν τοὺς ἀρραβῶ-
νας τοῦ ἱατροῦ κ. Ἀντ. Κρητικοῦ
μετὰ τῆς πολὺ μεμορφωμένης καὶ συμ-
παθοῦς δεσποινίδος Μαρίας Κλωνα-
ρίδου. Συγχαίροντες τῇ οἰκογενεῖᾳ
Κρητικοῦ, εὐχομεθα εἰς τὰ μνηστευ-
θέντα ζεύγη ταχεῖαν τὴν στέφιν.

Γάμοι. — Ἐν μέσῳ πολλῶν συγγε-
νῶν καὶ φίλων ἐτελέσθησαν τὴν
παραλθούσαν Κυριακὴν εἰς τὴν ἐν
Τατασοῦλοις αἰθούσαν τῆς Φιλοπώ-
χου Ἀδελφότητος οἱ γάμοι τῆς καλ-
λίστης κόρης Μαρ. Βεργιάδου, θυγα-
τρὸς τοῦ ἐκ τῶν ἐγκριτῶν Ταταυλι-
νῶν κ. Ἀντ. Βεργιάδου, μετὰ τοῦ πα-
σιγνώστου καὶ εὐπολόγητου ἐμπόρου
κ. Ἰωάν. Κιουρτσίδου. Τὸ μυστήριον
τοῦ γάμου ἐτέλεσεν ὁ Θεοφ. Χωρε-
πίσκοπος Γαλατᾶ ἁγ. Κωνσταντίας,
παρανύμου γενομένου τοῦ κ. Θεολ.
Κωνσταντινίδου, ἐμπόρου. Ἡ αἰθου-
σα ἀπῆστραπτεν ἀπὸ πολυτελέστατον
διάκοσμον ἐκ ταλῆτων καὶ τροπικῶν
καὶ ἀπὸ εὐλικρινῆ χαρὰν καὶ συγκίνη-
σιν πάντων τῶν κεκλημένων. Τὸ ὅλον
ὥραιον ἐκορύφωσεν ἡ ἐκ τοῦ πλουσίου
κυλικείου καὶ τοῦ χοροῦ μεταδοθεῖσα
εὐθυμία. Τὰ προσεχθέντα εἰς τοὺς
νεονύμφας δῶρα ἦσαν πολλὰ καὶ
πολύτιμα. Τὰ θερμὰ μας συγχαρητή-
ρια εἰς τε τοὺς νεονύμφους καὶ τὰς
οἰκογενείας των. — Δο...

«Ὁ Κοραῖς». — Εὐδοκίμου δρι-
σεως εἰκοσιπενταετίαν ὅλην ἐορτάζει
αὐριον τὸ γεγαρόν σωματεῖον τοῦ
Μακροχωρίου «Ὁ Κοραῖς» διὰ πανη-
γυρικῆς μὲν λειτουργίας ἐν τῷ ἱερῷ
ναφ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ δι’ ἰδιαι-
τέρας τελετῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς λέ-
σχης. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ἀποτελεῖ ἓνα
ὥραιον σταθμὸν καρποφόρου ἐργα-
σίας καὶ μίαν ἀφειρητὴν νέας καὶ
φερελπίδος δράσεως.

**Γυμναστικός Σύλλογος Τατασοῦ-
λων «Ἡρακλῆς».** — Ὁ κάλλιστος Γυ-
μναστικός Σύλλογος «Ἡρακλῆς», ἐκ
παραλλήλου πρὸς τὴν σωματικὴν τῶν
μελῶν αὐτοῦ διάπλασιν καὶ διὰ τὴν
πνευματικὴν καὶ ἔθνικὴν αὐτῶν τοιαύ-
την ἀσχολούμενος, ἀπεφάνισε τὴν
διοργάνωσιν ἀρχαιολογικῶν πεζοπο-
ριῶν ἀνὰ τὰ διάφορα ἱστορικά τῆς
πόλεως μας μνημεῖα. Ἀπαρχὴν δὲ
τῶν πεζοποριῶν τούτων ποιοῦμενος,
διοργανοῖ αὐριον, 29ην τρέχοντος, τὴν
πρωτὴν αὐτοῦ πεζοπορίαν εἰς τὸν
ἱστορικὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ
τὰ περίξ ἀρχαιολογικά μνημεῖα,
ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἐλλογίμου καθη-
γητοῦ καὶ ἀρχαιολόγου κ. Ἰωακείμ
Βαλαβάνη. Οἱ ἐκδρομαῖς, συναθροϊζό-
μενοι, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Γυμναστη-
ρίου θὰ ἐκινήσωσιν ἐκεῖθεν τῇ 1η
μ. μ. ἀκριβῶς. Θεωροῦμεν περιττὸν

νὰ συστήσωμεν τὴν σκοπιμότητα τῶν
ἐκδρομῶν τούτων, τῶν ὁποίων ἡ πρω-
τοβουλία καὶ ἡ διοργάνωσις μεγαλῶς
τιμῇ τὸν «Ἡρακλῆα».

Θέατρον Βαριετέ. — Με πολὺν
πάντοτε ἐπιτυχίαν ἡ Ἑλληνικὴ Ὀλε-
ρέται δίδει πρὸ πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ
ἀκροατηρίου τὰς παραστάσεις τῆς.
Καθηρισμένη τελειότητα καὶ ἀρμονι-
κῶς, με ὥραιον δὲ δραματολόγιον,
εἶχε κατακτήσῃ τὴς συμπλαθείας τῆς
κοινωνίας μας. Τὴν ἐβδομάδα ταύτην
ἔδωσε τῆς «Βιενέζικες Γυναῖκες», τὸ
«Ὀνειρωδὲς Βάλς», τὴν «Γλυκυτάτην
νυκτερίδα».

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη. — Οἱ πο-
λυπληθεῖς ὁμογενεῖς ἱατροί, οἱ ἐγκατε-
σπαρμένοι ἀνὰ τὴν ἐκτεταμένην Ὀθω-
μανικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἀομένως
ἐπιπροφορήθησαν τὴν ἐκδοσὴν τοῦ
«Λευκώματος τῶν Ἑλλήνων ἐν Τουρ-
κίᾳ ἱατρῶν», γινομένην ὑπὸ δοκίμων
ἐνταῦθα συναδέλφων. Ἐν τῷ Λευκώ-
ματι τούτῳ θὰ περιλαμβάνωνται αἱ
προσωπογραφίαι, ἡ βιογραφία καὶ αἱ
ἐπιστημονικαὶ προσπάθειαι τῶν ὀτη-
ρῶν τούτων θεραπευτῶν τῆς θείας
τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμης. Θὰ συγ-
κεντρωθῶσιν οἷον εἰς τὴν αὐτὴν
πνευματικὴν τράπεζαν καὶ θὰ γνωρί-
σωσιν ἀλλήλους, ἀντιλύντες οὕτω
νέον θάρος διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς πα-
σχούσης ἀθροπότητος ἀγῶνας των.
Οἱ ὅροι τῆς συμμετοχῆς εἶναι εὐνοϊ-
κῶτατοι, δι’ ὃ καὶ ἀθροῖαι καταφθά-
νουσι καθ’ ἑκάστην ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν
αἱ δηλώσεις περὶ συμμετοχῆς εἰς τοὺς
ἐκδότας.

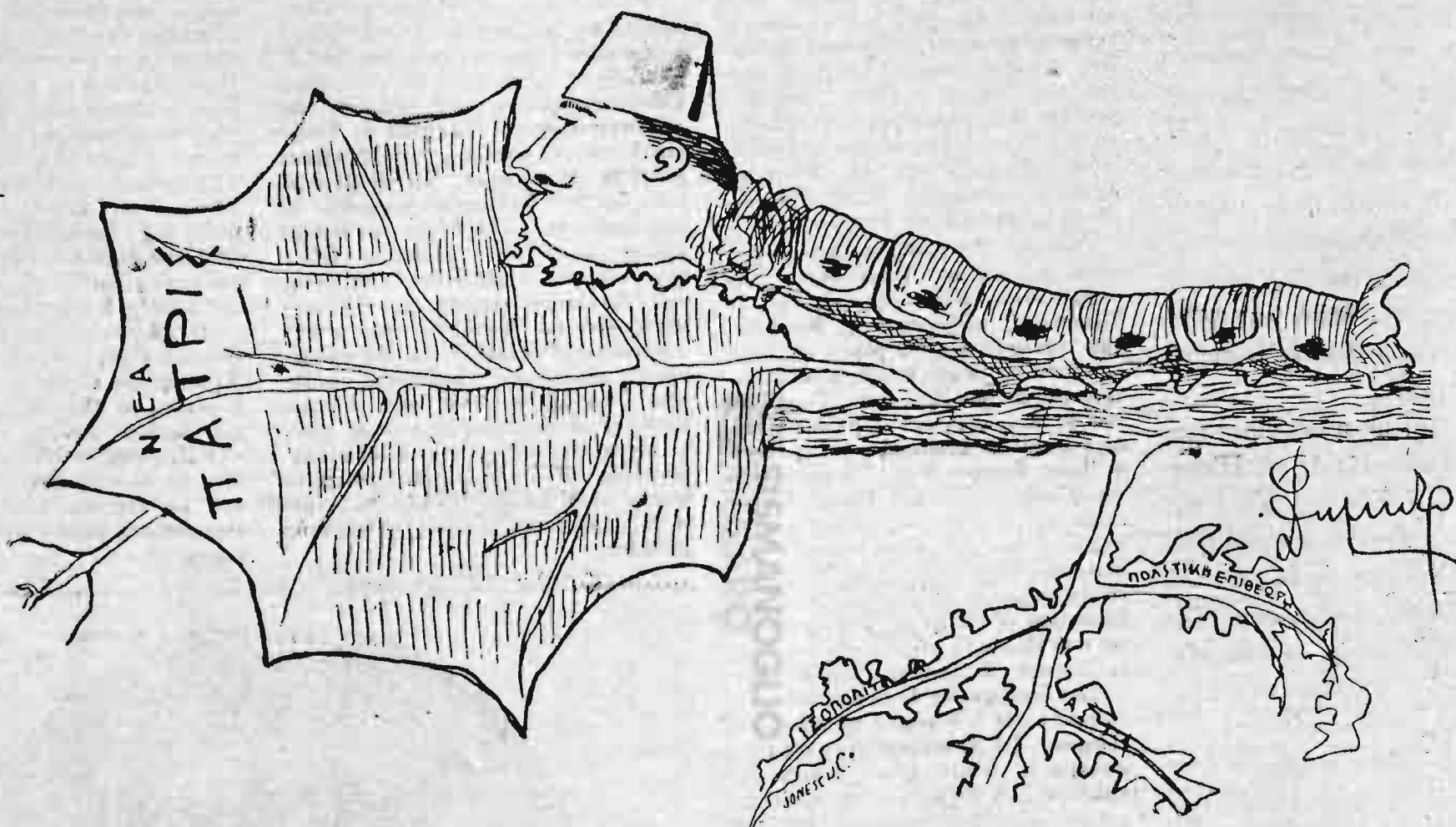
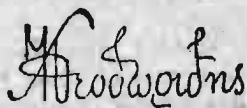
Θεμιστοκλῆς Ντζερ.

Ὅλοι τὸν εἶδον παριστάνοντα καὶ πολὺ δικαίως τὸν ἐξετίμησαν διὰ τὴν
τέχνην του. Εἶνε κομικὸς λεπτότατος καὶ πρωτότυπος.
Καθ’ ἑκάστην χειροκροτεῖται καὶ ὄχι ἀδίκως.

Λόγῳ δὲ κ. Ντζερ, νεώτατος ἀκόμη, εἰς διάστημα πέντε μόνον ἐτῶν κατώρ-
θωσε μέχρι σήμερον νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸ μοναδικὸν φαινόμενον καλλι-
τέχνου, ἀριθμοῦντος πολλὰς ἐπιτυχίας. Αὐτὸ δὲ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ κ.
Ντζερ δὲν ἀποστηθίζει ἀπλῶς τὸν ρόλον, ἀλλὰ τὸν μελετᾷ, τὸν ψυχολογεῖ,
ἐμβαθύνει εἰς τὸ νόημα τοῦ συγγραφέως, διὰ τοῦτο εἶνε καὶ ἀξιος τῶν εὐλι-
κρινεστέρων καὶ τῶν θερμωτέρων συγχαρητηρίων. Ὁ κ. Ντζερ προσεχῶς δίδει
τὴν τιμητικὴν του μετὰ ἓνα ἐκ τῶν ὥραιωτέρων ἔργων, δὲν ἀμφιβάλλομεν
δὲ ὅτι τὸ κοινόν μας θὰ σπεύσῃ πρόθυμον νὰ ὑποστηρίξῃ ἓνα καλλιτέχνην
ἡθοποιόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιφυλάσσεται λαμπρὸν μέλλον. Σ. Α.

**Ἑλληνικὴ Φιλολογικὴ Βιβλιο-
θήκη.** — Μολονότι ὁ πρῶτος τόμος
τῆς ὥραιας ταύτης καλλιτεχνικῆς φιλο-
λογικῆς σειρᾶς εὐρίσκεται ἤδη ὑπὸ τὰ
πτεστήρια, ἐν τούτοις μέχρι τῆς τελευ-
ταίας στιγμῆς θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ
ἐγγραφή τῶν συνδρομητῶν. Ὅχι διότι
τὸ βιβλ. οὐ θὰ στοιχίσῃ περισσώτερον
διὰ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἀλλὰ διότι
εἰς τοὺς συνδρομητὰς παρέχονται πλεῖ-
στα ἡθικά καὶ ὠτικά ὠφελήματα, ἴσα
σχεδὸν πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ βιβλίου.
Διὰ τοῦτο καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς
«Ἑλλ. Φιλ. Βιβλ.» ἐξακολουθεῖ ἀκό-
μη νὰ θέτῃ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ὁμο-
γενοῦς δημοσίου, τόσον ἐνταῦθα ὅσον
καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, τὴν σχετικὴν
ἀγγελίαν, τὴν ὁποίαν πᾶς τις δύνα-
ται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ κ. Δημ. Θ.
Παπαβασιλείου εἰς τὸ Ρωσικὸν Προ-
ξενεῖον Πέραν. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ
εὕρῃ τις ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ὥραιαν
ταύτην ἐκδοσὴν καὶ μάλιστα ὅταν ἴδῃ
τὸ εὐρύτατον πρόγραμμά της μετὰ
τὰς πλούσιαις λαχεῖαι καὶ τοὺς σοβα-
ροὺς τῆς διαγωνισμοῦς. Ζητήσατε
ὅλοι τὴν ἀγγελίαν, ἐφ’ ὅσον ἀκόμη
ὑπάρχουσι διαθέσιμοι τοιαῦται. Τιμὴ
τοῦ βιβλίου 5 γρόσια.

Ὁ Σέρλοκ Χόλμς. — Ὑπὸ τοῦ ἐκ-
δοτικοῦ Γραφείου Χριστοφορίδου καὶ
Χρυσάφιδου ἐξεδόθη καὶ κυκλοφορεῖ
εὐρύτατα τὸ 13ον τεύχος τῆς σειρᾶς
τοῦ Σέρλοκ Χόλμς, ὑπὸ τὸν τίτλον
«Ὁ Πειρατὴς τοῦ Ταμέσεως» Περιτ-
τὸν νὰ συστήσωμεν τὴν ἀνάγνωσιν
καὶ τοῦ τεύχους αὐτοῦ, διότι εἶναι
γνωστότατος πλέον ἐπιτήδειος ἀστυ-
νόμος.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ

ἐνθα θέλουσιν εὖρη ὅλα τὰ
ἀριστουργήματα τῆς Ἰαπωνί-
κης βιομηχανίας εἰς τι-
μὰς ἀπιστεῦτως εὐθηνάς.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ: ΣΤΑΪΝ